

ΣΧΟΛΗ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ ΣΤΗ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΚΑΙ
ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ

Διπλωματική Εργασία 2018

«Ο Εσωτερικός και Εξωτερικός Έλεγχος των Επιχειρήσεων»

του

ΚΑΤΣΑΝΤΩΝΗ ΑΝΤΩΝΙΟΥ

Επιβλέπων Καθηγητής: Ταχυνάκης Παναγιώτης

Υποβλήθηκε ως απαιτούμενο για την απόκτηση του Μεταπτυχιακού Διπλώματος στη
Λογιστική και Χρηματοοικονομική

Θεσσαλονίκη 2018

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Θα ήθελα να εκφράσω τις θερμές μου ευχαριστίες σε ολόκληρο το διδακτικό προσωπικό του τμήματος Λογιστικής και Χρηματοοικονομικής του Πανεπιστημίου Μακεδονίας για τις υψηλού επιπέδου γνώσεις που μοιράστηκαν μαζί μου κατά την διάρκεια του ακαδημαϊκού έτους αλλά και για το ήθος τους.

Θα ήθελα να ευχαριστήσω ιδιαίτερω τον επιβλέποντα καθηγητή της διπλωματικής, κ. Ταχυνάκη Παναγιώτη για την συνεχή υποστήριξη που μου παρείχε με κάθε τρόπο στο Μεταπτυχιακό και κατά την εκπόνηση της εργασίας.

Τέλος, ένα μεγάλο ευχαριστώ αφιερώνεται στο οικογενειακό μου περιβάλλον για την υλική και πνευματική υποστήριξη την οποία απολάμβανα σε όλη την διάρκεια των σπουδών μου.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η παρούσα διπλωματική εργασία υποβλήθηκε ως απαιτούμενο για την απόκτηση του Μεταπτυχιακού Διπλώματος στην Λογιστική και Χρηματοοικονομική.

Το θέμα της διπλωματικής είναι ο Εσωτερικός και Εξωτερικός έλεγχος των Επιχειρήσεων. Αποτελεί μια βιβλιογραφική έρευνα όπου επιλέχθηκαν πηγές τόσο ηλεκτρονικής αλλά και έντυπης μορφής. Η παρούσα διπλωματική έχει ως σκοπό την εξέταση του εσωτερικού και εξωτερικού ελέγχου και την σχέση ανάμεσά τους

Αρχικά, γίνεται μια παρουσίαση των βασικών εννοιών που απαρτίζουν την Ελεγκτική. Στο δεύτερο μέρος προσεγγίζουμε την έννοια του Εσωτερικού Ελέγχου και της μεθοδολογίας του ενώ στο αμέσως επόμενο μέρος παρουσιάζεται ο Εξωτερικός Έλεγχος και η μέθοδος διενέργειάς του.

Στο τελευταίο σκέλος, γίνεται μια προσέγγιση όσον αφορά την σχέση και αλληλεξάρτηση μεταξύ των δύο ειδών ελέγχου.

Λέξεις κλειδιά: Ελεγκτική, Εσωτερικός έλεγχος, Εξωτερικός έλεγχος, Εσωτερικός / Εξωτερικός ελεγκτής, Έκθεση Ελέγχου

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ευχαριστίες	σελ. 2
Περίληψη	σελ. 2
Περιεχόμενα	σελ. 3
Κεφάλαιο 1	σελ. 6
1.1 Εισαγωγή	σελ. 5
1.2 Στόχος Διπλωματικής εργασίας	σελ. 5
Κεφάλαιο 2 : Εισαγωγή στην Ελεγκτική	σελ. 6
2.1 Εισαγωγή	σελ. 6
2.2 Αρθρογραφική Επισκόπηση	σελ. 6
2.3 Ορισμός Ελεγκτικής	σελ. 7
2.4 Σκοπός Ελεγχου	σελ. 9
2.5 Κατηγορίες Ελέγχου	σελ. 10
2.6 Εσωτερικός Έλεγχος	σελ. 12
2.7 Σύστημα Εσωτερικού Ελέγχου	σελ. 12
2.8 Εξωτερικός Έλεγχος	σελ. 12
2.9 Αναγκαιότητα Ελεγκτικής	σελ. 13
2.10 Σύνοψη	σελ. 13
Κεφάλαιο 3: Εσωτερικός έλεγχος	σελ. 14
3.1 Εισαγωγή	σελ. 14
3.2 Σκοπός-Στόχος Εσωτερικού Ελέγχου	σελ. 15
3.3 Εννοιολογικό Πλαίσιο	σελ. 15
3.4 Κώδικας Δεοντολογίας	σελ. 16
3.5 Είδη εσωτερικού ελέγχου	σελ. 17
3.6 Εσωτερικός Ελεγκτής	σελ. 18

3.7 Σύστημα Εσωτερικού Ελέγχου	σελ. 20
3.8 Σύνοψη	σελ. 22
Κεφάλαιο 4: Εξωτερικός έλεγχος	σελ. 23
4.1 Εισαγωγή	σελ. 23
4.2 Εννοιολογικό Πλαίσιο	σελ. 23
4.3 Νομοθετικό Πλαίσιο	σελ. 24
4.4 Ελεγκτική Ανεξαρτησία	σελ. 25
4.5 Είδη Εξωτερικού Ελέγχου	σελ. 25
4.6 Μέθοδοι Εξωτερικού Ελέγχου	σελ. 27
4.7 Εξωτερικός Ελεγκτής	σελ. 29
4.8 Χρησιμότητα Εξωτερικού ελέγχου	σελ. 30
4.9 Σύνοψη	σελ. 31
Κεφάλαιο 5: Μεθοδολογία Εξωτερικού Ελέγχου	σελ. 32
5.1 Εισαγωγή	σελ. 32
5.2 Διαδικασία εξωτερικού Ελεγχου	σελ. 32
5.3 Προϋποθέσεις Ανάληψης	σελ. 33
5.4 Σχεδιασμός Ελέγχου	σελ. 34
5.5 Ελεγκτικά Τεκμήρια	σελ. 36
5.6 Φύλλα Εργασίας	σελ. 39
5.7 Εκθέσεις Ελέγχου	σελ. 40
5.8 Γνώμες Ελεγκτών	σελ. 41
5.9 Σύνοψη	σελ. 42
Κεφάλαιο 6: Συμπεράσματα και προτασεις	σελ. 43
Βιβλιογραφία	σελ. 45

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1: ΕΙΣΑΓΩΓΗ

1.1 Εισαγωγή

Στο σημερινό σύνθετο οικονομικό περιβάλλον, επιβάλλεται να απαιτεί την ύπαρξη ενός κλίματος τάξης των συναλλαγών και ενός κλίματος εμπιστοσύνης. Αυτό ακριβώς προσπαθεί να επιτύχει η επιστήμη της ελεγκτικής μέσω της διαφάνειας και διάφορων κανόνων.

Ο οικονομικός έλεγχος είναι άμεσα συνδεδεμένος με όλες τις οικονομικές πράξεις και προσαρμόζεται στις ανάγκες της κάθε εποχής. Επίσης, συνδέεται και με άλλες θετικές και θεωρητικές επιστήμες, όπως η Νομική, η Στατιστική και η Πληροφορική. Η ελεγκτική παράλληλα, αποτελεί και μια τεχνική, καθώς μαζί με την παραγόμενη γνώση, φέρει εις πέρας την αποστολή του ελέγχου.

1.2 Στόχος της Διπλωματικής Εργασίας

Στόχος της παρούσας εργασίας είναι η ανάλυση σε βάθος του Εσωτερικού και Εξωτερικού ελέγχου των επιχειρήσεων. Θα εξεταστούν βασικές έννοιες της Ελεγκτικής, των ατόμων τα οποία εμπλέκονται στην επιστήμη αυτή και θα αναλυθεί η σχέση μεταξύ των δύο.

Πιο συγκεκριμένα, θα προσπαθήσουμε να απαντήσουμε στα παρακάτω ερωτήματα:

- Τί είναι ο Εσωτερικός Έλεγχος
- Τί είναι ο Εξωτερικός Έλεγχος;
- Πώς διενεργούνται και τί περιέχουν;
- Ποιά τα είδη τους;
- Ποιά η σχέση που τους συνδέει;

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2: ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΕΛΕΓΚΤΙΚΗ

2.1 Εισαγωγή

Σκοπός του παρόντος κεφαλαίου είναι η οριοθέτηση της έννοιας της Ελεγκτικής. Αρχικά, παρουσιάζεται ιστορικά η πορεία της Ελεγκτικής επιστήμης μέχρι σήμερα ενώ στη συνέχεια παρουσιάζεται ο ορισμός της Ελεγκτικής, το αντικείμενο και το υποκείμενό της. Στο επόμενο υποκεφάλαιο παρουσιάζονται ο σκοπός και οι κατηγορίες του ελέγχου. Τέλος, ακολουθούν περιληπτικά οι έννοιες του Εσωτερικού ελέγχου και του συστήματος Εξωτερικού ελέγχου, του Εξωτερικού ελέγχου και η αναγκαιότητα της Ελεγκτικής.

2.2 Αρθρογραφική Επισκοπή

Το 2007 η Ηλιάννα Ζαφειράκου και ο Παναγιώτης Ταχυνάκης στην έρευνά¹ τους σχετικά με τον Έλεγχο στις ελληνικές επιχειρήσεις συμπέραναν πως οι περισσότερες επιχειρήσεις θεωρούσαν τον έλεγχο ως βασικό κομμάτι για την αποτελεσματικότητα ενός οργανισμού.

Νωρίτερα, το 1993 ο Lawrence B. Sawyer επισημαίνει στο άρθρο του πως οι εσωτερικοί ελεγκτές είναι πολύ υψηλής αξίας εργαζόμενοι καθώς παρέχουν στην επιχείρηση και στην διοίκησή της πολύ σημαντικές πληροφορίες όσον αφορά την λήψη αποφάσεων.

Μια αξιοσημείωτη έρευνα² είναι αυτή του Ekwueme Chiemerie Promise το 2018, στην οποία ο εσωτερικός έλεγχος αποδείχθηκε πως βελτιώνει τα ποσοστά κερδών αλλά και την πιστοληπτική ικανότητα ενός χρηματοπιστωτικού ιδρύματος.

Πρόσφατα, το 2018, η Μαριλένα Λέφα δημοσίευσε ένα άρθρο στο Inbussinessnews της Κύπρου σχετικά με τον ρόλο του σύγχρονου εσωτερικού ελεγκτή. Στο άρθρο της τονίζει πως ο σύγχρονος ελεγκτής αποτελεί έναν έμπιστο

¹ Ζαφειράκου Η., Ταχυνάκης Π., «ΣΠΟΥΔΑΙ», Τόμος 57, Τεύχος 1ο,(2007), σελ. 58-79

² Ekwueme Chiemerie Promise,(2018), «*Role of internal audit in organisational performance*»(a study of diamond bank plc enugu

σύμβουλο και για να είναι σε θέση να προσθέτει αξία στον οργανισμό πρέπει να διαθέτει ένα ευρύ φάσμα ικανοτήτων.

Το 2018 δημοσιεύθηκε ένα βιβλίο³ των David Y. Chan και Miklos A. Vasarhelyi με θέμα την Συνεχόμενη Ελεγκτική και καινοτομία. Στο βιβλίο τους θεωρούν πως η συνεχόμενη ελεγκτική είναι το επόμενο στάδιο μετά την παραδοσιακή ελεγκτική και προτείνεται μια μεθοδολογία για μελλοντική έρευνα.

Επίσης το 2018, ο Byrnes P. Και οι συνεργάτες του στο σύγγραμά τους με θέμα «Η εξέλιξη της Ελεγκτικής, από την Παραδοσιακή προσέγγιση στον μελλοντικό έλεγχο» θεωρούν πως η Ελεγκτική βρίσκεται αυτήν την χρονική περίοδο σε μια κρίσιμη καμπή και εξετάζουν σε ποιο βαθμό μπορεί να εξελιχθεί η επιστήμη της Ελεγκτικής και την συνεισφορά της στις επιχειρήσεις και την κοινωνία.

Οι Deniz A.Appelbaum, AlexKogan και Miklos A.Vasarhelyi σε άρθρο³ τους στο Journal of Accounting Literature τονίζουν την ανάγκη για χρησιμοποίηση εργαλείων δεδομένων μεγαλύτερης κλίμακας ώστε να προχωρήσει μπροστά η Ελεγκτική.

Τέλος, Η Eva Sweet σε μια έρευνά⁴ της το 2018 πιστεύει πως σε μια εποχή όπου η Πληροφορική έχει εισχωρήσει σε κάθε τμήμα μιας επιχείρησης, ο εσωτερικός έλεγχος θα πρέπει να έχει μια ολιστική προσέγγιση.

2.3 Ορισμός Ελεγκτικής

Σε αυτό το σημείο θα ήταν χρήσιμο να ορίσουμε την έννοια της Ελεγκτικής. Η Ελεγκτική αποτελεί έναν από τους σημαντικότερους κλάδους στην επιστήμη της λογιστικής, όμως παρά τις την ιστορικότητά της έχει αναγνωριστεί μόλις τις τελευταίες δεκαετίες στην χώρα μας. Διαχρονικά πολλοί είναι αυτοί οι οποίοι έχουν δώσει διάφορους ορισμούς για την έννοια της Ελεγκτικής.

³«Big Data and analytics in the modern audit engagement: Research needs», 2017, Deniz A.Appelbaum, AlexKogan, Miklos A.Vasarhelyi, American Accounting Association

⁴ «THE NEED FOR INTEGRATION: Internal audit functions should adopt a holistic approach to engagements», 2018, Eva Sweet, MLA 8th Edition

Αρχικά, θα μπορούσαμε να πούμε πως η Ελεγκτική ορίζεται ως «ένα σύνολο κανόνων , αρχών και ενεργειών με βάση τις οποίες διενεργείται κάθε Λογιστικο-διαχειριστικός έλεγχος με σκοπό την διατύπωση αιτιολογημένων συμπερασμάτων σχετικά με κάποια οικονομική διαχείριση».

Σύμφωνα με τον Meigs, τον οποίο πολλοί ερευνητές θεωρούν πατέρα της Ελεγκτικής, η ελεγκτική ορίζεται ως ένας ιδιαίτερος επαγγελματικός κλάδος των διοικητικών – οικονομικών επιστημών, που πραγματεύεται τους γενικούς όρους, κανόνες και προϋποθέσεις για την διενέργεια ελέγχου σε κάθε οικονομική μονάδα με σκοπό την διαφύλαξη και την ορθή διαχείριση των οικονομικών πόρων.

Η Αμερικανική Ένωση Λογιστικής ορίζει την Ελεγκτική ως «μια συστηματική διαδικασία αντικειμενικής συγκέντρωσης και αξιολόγησης ελεγκτικών τεκμηρίων, που αφορούν σε πιστοποιήσεις οικονομικών ενεργειών και γεγονότων, με σκοπό την εξακρίβωση του βαθμού ανταπόκρισης μεταξύ αυτών των πιστοποιήσεων και των προκαθορισμένων κριτηρίων, για τη γνωστοποίηση των αποτελεσμάτων σε ενδιαφερόμενους χρήστες.»

Επίσης, έναν πολύ σημαντικό ορισμό έχει δώσει ο Mattingly ⁵, ο οποίος είπε πως ελεγκτική είναι «η εξέταση των βιβλίων μιας οικονομικής μονάδας, των δικαιολογητικών εγγράφων, των αποδεικνυόντων την αλήθεια, ακρίβεια και νομιμότητα αυτών εγγράφων, η ζήτηση των απαιτούμενων πληροφοριών ως και η διενέργεια δοκιμαστικών επαληθεύσεων , ώστε να πειστεί ο ελεγκτής για την ακρίβεια και την αλήθεια των βιβλίων και των συντεταγμένων οικονομικών καταστάσεων».

⁵ Mattingly L., (1964), «Formation and Development of the Institute of Certified Public Accountants in Greece», The Accounting Review

2.4 Σκοπός του Ελέγχου

Ο Έλεγχος μπορεί να εξυπηρετήσει πολλά και διαφορετικά συμφέροντα από διαφορετικού επιπέδου ενδιαφερόμενους. Επομένως, ως σκοποί του Ελέγχου θα μπορούσαμε να πούμε πως είναι (Τσακλάγκανος 2001):

1. Εντοπισμός και πρόληψη ηθελημένων ή και αθέλητων λογιστικών λαθών
2. Διερεύνηση, αποκάλυψη και καταστολή ακούσιων ή εκούσιων σφαλμάτων
3. Έγκριση, ανάλυση και σχολιασμός της ακρίβειας του και της πιστότητας διαφόρων οικονομικών καταστάσεων
4. Αξιολόγηση της σύνταξης και της παράθεσης διαφόρων επιμέρους σημείων των οικονομικών καταστάσεων που συνήθως αποτελούν ενδιαφέροντα και κατατοπιστικά στοιχεία για την πορεία και τις τάσεις που επικρατούν μέσα στην επιχείρηση
5. Υπογράμμιση των ατελειών και καθορισμός των αδυναμιών στο όλο κύκλωμα της επιχειρησιακής και διαχειριστικής απεικόνισης
6. Στάθμιση των πιθανοτήτων ικανοποίησης των κάθε λογής απαιτήσεων της επιχείρησης, προκειμένου να υπολογιστούν οι πιθανές επισφάλειες και να γίνει έτσι δυνατός ο σχηματισμός των σωστών προβλέψεων.

⁶Τσακλάγκανος Α,(2001), «Ελεγκτική», Εκδόσεις Κυριακήδη, Θεσσαλονίκη

2.5 Κατηγορίες Ελέγχων

Τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά κάθε εταιρίας απαιτούν και διαφορετικά είδη ελέγχου σε καθεμία από αυτές. Με σκοπό την εξειδίκευση και την αυξημένη ποιότητα του Ελέγχου, γεννήθηκαν και διάφορα είδη ελέγχου. Αυτά διακρίνονται σε διάφορες κατηγορίες ανάλογα με τον σκοπό τους, την συχνότητα τους, το εύρος τους και την ιδιότητα του ελεγκτικού προσωπικού (Καζαντζής 2006).

Αρχικά, οι έλεγχοι διακρίνονται σε εξωτερικούς και εσωτερικούς ανάλογα με την εξάρτηση που έχουν οι ελεγκτές από την ελεγχόμενη εταιρία. Ο εσωτερικός έλεγχος διενεργείται από άτομο το οποίο είναι κατάλληλα καταρτισμένο και είναι υπάλληλος της ελεγχόμενης εταιρίας. Ο εσωτερικός ελεγκτής είναι υποχρεωμένος να ακολουθεί τις οδηγίες της διοίκησης της εταιρίας, ακόμα και αν αυτές δεν συμβαδίζουν με τα πρότυπα της ελεγκτικής.

Αντιθέτως, ο εξωτερικός έλεγχος διενεργείται από ελεγκτή με άδεια ασκήσεως επαγγέλματος και έχει τα κατάλληλα προσόντα και που είναι μέλος κάποιου αναγνωρισμένου επαγγελματικού φορέα Ορκωτών Λογιστών ή Ελεγκτών και είναι ανεξάρτητος από την ελεγχόμενη μονάδα. Σκοπός είναι η διατύπωση γνώμης ως προς την ορθότητα των οικονομικών καταστάσεων της ελεγχόμενης οικονομικής μονάδας σύμφωνα με τις διατάξεις της ελληνικής εταιρικής νομοθεσίας

Ανάλογα με το εύρος τους, οι έλεγχοι διακρίνονται τους σε ειδικούς και γενικούς. Οι Ειδικοί έλεγχοι αφορούν συγκεκριμένους τομείς σε μια επιχείρηση όπως είναι τα χρηματικά διαθέσιμα μιας συγκεκριμένης ημέρας ή τις καρτέλες συγκεκριμένων πελατών. Σκοπός τους είναι η εύρεση λαθών ηθελημένων ή μη στις διαδικασίες

⁷ Καζαντζής Χ., (2006), «Ελεγκτική και Εσωτερικός Έλεγχος», Εκδόσεις BussinessPLu

λειτουργίας της ελεγχόμενης επιχείρησης. Από την άλλη οι γενικοί έλεγχοι αφορούν το σύνολο μιας οικονομικής διαχείρισης μιας περιόδου. Αυτού του είδους οι έλεγχοι έχουν ως στόχο την διατύπωση γνώμης όσον αφορά την ορθότητα απεικόνισης των χρηματοοικονομικών καταστάσεων καθώς και την τήρηση των διαδικασιών.

Ανάλογα με τον σκοπό τους οι έλεγχοι διακρίνονται σε προληπτικούς και κατασταλτικούς (Πρωτοψάλτη και Σαρακοστίδης, 2003). Ο προληπτικός έλεγχος διενεργείται πριν την εκτέλεση μιας λογιστικής πράξης. Στόχος του είναι η εξασφάλιση της τήρησης της ισχύουσας νομοθεσίας ώστε να αποφευχθούν παράνομες μελλοντικές καταστάσεις και η λειτουργία των απαραίτητων δικλίδων ασφαλείας στο λογιστικό σύστημα.

Ο κατασταλτικός έλεγχος από την άλλη, διενεργείται μετά την εκτέλεση μιας λογιστικής πράξης. Στόχος του είναι η καταστολή ακούσιων ή εκούσιων λαθών και η εφαρμογή των απαραίτητων διαδικασιών ώστε να αντιστραφούν όλων των ειδών οι λανθασμένες πράξεις.

Επίσης, οι έλεγχοι διακρίνονται και ανάλογα με την συχνότητα εμφάνισής τους σε μόνιμους, τακτικούς και έκτακτους. Οι μόνιμοι έλεγχοι διενεργούνται σε μόνιμη βάση και καλύπτουν ορισμένα θέματα της ελεγχόμενης οικονομικής μονάδας. Οι τακτικοί έλεγχοι διενεργούνται σε συχνές περιόδους, δηλαδή ανά τρίμηνο ή ακόμα και ετήσιοι. Οι έκτακτοι έλεγχοι διενεργούνται σε τυχαίες χρονικές στιγμές και περιπτώσεις.

Ακόμη, έχουμε την κατηγοριοποίηση ανάλογα με το νομοθετικό πλαίσιο που τους επιβάλλει. Έτσι, οι υποχρεωτικοί είναι όσοι επιβάλλονται διά νόμου να εφαρμόζονται, ενώ αντιθέτως προαιρετικοί είναι όσοι επιβάλλονται από την διοίκηση με σκοπό την εύρυθμη λειτουργία της επιχειρηματικής μονάδας.

Τέλος, ανάλογα με τον τομέα τον οποίο ερευνούν, έχουμε τους διαχειριστικούς, οι οποίοι αφορούν τα οικονομικά της εταιρίας, τους διοικητικούς οι οποίοι ασχολούνται

⁸ Πρωτοψάλτης Ν.-Σαρακοστίδης Στ., (2003), «Ελεγκτική Ναυτιλιακών Επιχειρήσεων, Εκδόσεις Σταμούλη, Αθήνα

με την εφαρμογή των ακολουθούμενων διαδικασιών και τους φορολογικούς οι οποίοι αποβλέπουν στην ορθή τήρηση της φορολογικής νομοθεσίας.

2.6 Εσωτερικός Έλεγχος

Ως Εσωτερικός έλεγχος θεωρείται μια δραστηριότητα η οποία διενεργείται από πρόσωπο κατάλληλα καταρτισμένο το οποίο έχει εξαρτημένη σχέση εργασίας με την εταιρία, είναι αντικειμενική και συμβουλευτική και σχεδιασμένη ώστε να βοηθά την επιχείρηση να επιτύχει τους στόχους της, να προσθέτει αξία και να βελτιώνει την συνολική της λειτουργία.

2.7 Σύστημα Εσωτερικού Ελέγχου

Με τον όρο Σύστημα Εσωτερικού ελέγχου εννοείται η κατάλληλη οικονομική, λογιστική μηχανογραφική και άλλου είδους οργάνωση της επιχείρησης, η κατάλληλη κατανομή των αρμοδιοτήτων του ανθρώπινου δυναμικού και η εφαρμογή κανόνων, μέτρων και δικλίδων ασφαλείας ώστε να ελαχιστοποιούνται τα σφάλματα, να μειώνονται οι κίνδυνοι, να προστατεύονται τα περιουσιακά της στοιχεία στον καλύτερο δυνατό βαθμό και να μεγιστοποιείται η αξιοπιστία των λογιστικών στοιχείων της επιχείρησης.

2.8 Εξωτερικός Έλεγχος

Ως εξωτερικός Έλεγχος ορίζεται ο έλεγχος ο οποίος διενεργείται από φυσικό ή νομικό πρόσωπο το οποίο δεν έχει εξαρτημένη σχέση εργασίας με την υπό έλεγχο εταιρία και δεν σχετίζεται οικονομικά σε κανένα επίπεδο με αυτήν. Αυτού του είδους ο έλεγχος διενεργείται από Ορκωτό Ελεγκτή και είναι πολύ απαιτητικός όσον αφορά τα προσόντα και τις ικανότητες του ατόμου που αναλαμβάνει να βγάλει εις πέρας αυτό το έργο.

2.9 Αναγκαιότητα Ελεγκτικής

Τα τελευταία χρόνια η ανάπτυξη και η μεγέθυνση των επιχειρήσεων αλλά και η παγκοσμιοποίηση έχει οδηγήσει στην ανάγκη για μεγαλύτερη διαφάνεια των οικονομικών διαδικασιών. Η συνεχής μεγέθυνση του επιχειρηματικού συνόλου έχει αυξήσει τις πιθανότητες εμφάνισης αναξιόπιστων λογιστικών πληροφοριών. Το γεγονός αυτό γέννησε την ανάγκη σύνταξης ολοένα και πιο αξιόπιστων χρηματοοικονομικών καταστάσεων. Η διασφάλιση της αξιοπιστίας των καταστάσεων αυτών επιτυγχάνεται μέσω της ελεγκτικής διαδικασίας.

Οι διοικήσεις των οικονομικών οργανισμών καθημερινά αναγκάζονται να λάβουν έναν μεγάλο αριθμό αποφάσεων βασιζόμενες σε οικονομικά δεδομένα. Η ορθότητα κατά την λήψη αυτών των αποφάσεων εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από το ελεγκτικό σύστημα το οποίο λειτουργεί στην επιχείρηση. Ένα αξιόπιστο ελεγκτικό σύστημα η διοίκηση έχει την δυνατότητα να χαράξει μια ασφαλέστερη στρατηγική ανάπτυξης και μεγέθυνσης της οικονομικής μονάδας.

Οι σημαντικότερες βάσεις πάνω στις οποίες στηρίζεται η ελεγκτική είναι οι ατέλειες της ανθρώπινης φύσης, ο εντοπισμός λογιστικών σφαλμάτων και η ανάγκη για αξιόπιστες πληροφορίες. Το γεγονός αυτό γέννησε την ανάγκη σύνταξης ολοένα και πιο αξιόπιστων χρηματοοικονομικών καταστάσεων. Η διασφάλιση της αξιοπιστίας των καταστάσεων αυτών επιτυγχάνεται μέσω της ελεγκτικής διαδικασίας.

Από ιδιωτικο-οικονομική άποψη, μέσω του ελέγχου έχουμε μια μικροοικονομική εικόνα της οικονομικής μονάδας, κάτι το οποίο ενδιαφέρει όλους τους συναλλασσόμενους εντός και εκτός εταιρίας.

2.10 Σύνοψη

Με την ολοκλήρωση του κεφαλαίου, είδαμε βασικά στοιχεία της Ελεγκτικής, όπως την ιστορική σημασία της επιστήμης και τα είδη της, αλλά και πόσο σημαντική είναι στην λειτουργία μιας οικονομικής μονάδας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3 : ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΣ ΈΛΕΓΧΟΣ

3.1 Εισαγωγή

Σε αυτό το κεφάλαιο θα αναλύσουμε τον όρο του Εσωτερικού Ελέγχου και τις λειτουργίες του. Στο πρώτο μέρος αναλύεται ο σκοπός και ο στόχος του Εσωτερικού Ελέγχου. Στη συνέχεια, ορίζουμε το εννοιολογικό πλαίσιο του Εσωτερικού Ελέγχου και τον Κώδικα Δεοντολογίας. Τέλος, μετά παρουσιάζουμε τα είδη του Εσωτερικού Ελέγχου, τον Εσωτερικό Ελεγκτή και το Σύστημα Εσωτερικού Ελέγχου.

3.2 Σκοπός-Στόχος Εσωτερικού Ελέγχου

Με τον νόμο 3016/200 ο όρος του Εσωτερικού Ελέγχου άρχισε να γίνεται ευρύτερα γνωστός στην χώρα μας. Ο νόμος αυτός επιβάλλει την ύπαρξη Υπηρεσίας Εσωτερικού Ελέγχου σε ανώνυμες εταιρίες που έχουν εισηγμένες μετοχές ή άλλες αξίες στη χρηματιστηριακή αγορά. Επίσης, διασαφηνίζεται ότι η ύπαρξη ενός λειτουργικού συστήματος Εσωτερικού Ελέγχου είναι προαπαιτούμενο για την εισαγωγή μετοχών ή άλλων κινητών αξιών στο Χρηματιστήριο.

Η υπηρεσία του εσωτερικού ελέγχου έχει ως αντικειμενικό σκοπό την παροχή υψηλού επιπέδου υπηρεσιών προς την επιχείρηση, δίνοντας όλες τις απαραίτητες πληροφορίες σχετικά με τις συναλλαγές της εταιρίας. Σύμφωνα με τα πρότυπα του Ινστιτούτου Εσωτερικών Ελεγκτών, αντικειμενικός σκοπός της εν λόγω υπηρεσίας είναι «η βοήθεια προς τα μέλη του οργανισμού στην αποτελεσματική άσκηση των καθηκόντων τους. Για τον σκοπό αυτό η υπηρεσία Εσωτερικού Ελέγχου τους εφοδιάζει με αναλύσεις, αξιολογήσεις, συστάσεις και πληροφορίες που αφορούν τις ελεγχόμενες δραστηριότητες».

Η υπηρεσία του εσωτερικού ελέγχου έχει ως αντικειμενικό σκοπό την παροχή υψηλού επιπέδου υπηρεσιών προς την επιχείρηση, δίνοντας όλες τις απαραίτητες πληροφορίες σχετικά με τις συναλλαγές της εταιρίας. Σύμφωνα με τα πρότυπα του Ινστιτούτου Εσωτερικών Ελεγκτών, αντικειμενικός σκοπός της εν λόγω υπηρεσίας είναι «η βοήθεια προς τα μέλη του οργανισμού στην αποτελεσματική άσκηση των καθηκόντων τους

Ως στόχος της υπηρεσίας θα πρέπει να θεωρείται η δημιουργία ενός συστήματος σύμφωνα με το οποίο θα υπάρχει η κατάλληλη οργάνωση όλων των λογιστικών, μηχανογραφικών και οικονομικών υπηρεσιών αλλά και η κατάλληλη κατανομή των καθηκόντων και ευθυνών του προσωπικού. Επίσης, θα πρέπει να προστατεύονται τα περιουσιακά της στοιχεία, να υπάρχει η μέγιστη ακρίβεια και αξιοπιστία των λογιστικών βιβλίων με απώτερο στόχο την συνολική αποτελεσματική λειτουργία του οργανισμού.

3.3 Εννοιολογικό πλαίσιο

Σύμφωνα με το Ινστιτούτο Εσωτερικών Ελεγκτών, «η υπηρεσία Εσωτερικού Ελέγχου είναι μια ανεξάρτητη, αντικειμενική και συμβουλευτική υπηρεσία, σχεδιασμένη και οργανωμένη, ώστε να προσθέτει αξία και να βελτιώνει τις λειτουργίες του οργανισμού. Μέσω τεχνικών και επιστημονικών προσεγγίσεων, αξιολογεί την επάρκεια του Συστήματος Εσωτερικού Ελέγχου, στοχεύει στην εκτίμηση και διαχείριση του επιχειρηματικού κινδύνου, τον περιορισμό και την εξάλειψή του.

3.4 Κώδικας Δεοντολογίας Εσωτερικού Ελέγχου

Ο Κώδικας Δεοντολογίας του Ινστιτούτου Εσωτερικών Ελεγκτών περιλαμβάνει τις ελάχιστες απαιτήσεις όσον αφορά τον Εσωτερικό Έλεγχο.

Ένα τμήμα Εσωτερικού Ελέγχου μπορεί να αποτελείται από τον προϊστάμενο του τμήματος και τους υφισταμένους του. Όλοι αυτοί είναι υποχρεωμένοι να λειτουργούν σε υψηλό επίπεδο αυτοπειθαρχίας και εντιμότητας, πέρα από του ελάχιστου που απαιτείται. Πρέπει να ανταποκρίνονται στα καθήκοντά τους με πλήρη συναίσθηση των απαιτήσεων και των επιπτώσεων των ενεργειών τους. Σε περίπτωση που παραβιάσουν τις αρχές του κώδικα δεοντολογίας, απαλλάσσονται από τα καθήκοντά τους.

Η συμπεριφορά τους θα πρέπει να χαρακτηρίζεται από τις αρετές της ακεραιότητας, της αντικειμενικότητας, της εχεμύθειας και της επάρκειας. Ένας εσωτερικός ελεγκτής οφείλει να είναι αφοσιωμένος στα καθήκοντά του και να μην εμπλέκεται συνειδητά σε γεγονότα ή δραστηριότητες παράνομες ή ύποπτες. Έτσι, κερδίζει τον σεβασμό της εταιρίας και υποκινεί τα ελεγχόμενα άτομα να λειτουργούν ορθά.

Παράλληλα, οφείλει να ασχολείται μόνο με τα θέματα για τα οποία είναι καθ' ύλην αρμόδιος. Η ενασχόλησή του με θέματα τα οποία δεν τον αφορούν μπορεί να βλάψει την ακεραιότητά του αλλά και του τμήματός του.

Επίσης, η εχεμύθεια είναι βασικό του γνώρισμα. Πολλές φορές μπορεί να έχει στην κατοχή του ευαίσθητες πληροφορίες τις οποίες δεν θα πρέπει να δημοσιοποιεί σε αναρμόδια άτομα. Τέλος, ο ελεγκτής θα πρέπει να είναι σε θέση να διακρίνει οικονομικές ατασθαλίες, παραλείψεις, και αναποτελεσματικές δραστηριότητες. Θα πρέπει να προσπαθεί συνεχώς να εντοπίζει ασυνήθιστα στοιχεία και να εξετάζει το σύστημα εσωτερικού ελέγχου.

3.5 Είδη Εσωτερικού Ελέγχου

Ο εσωτερικός έλεγχος μπορεί να έχει διάφορες μορφές ανάλογα με το αντικείμενό του.(Τσακλάγκανος, 2001)

Αρχικά, έχουμε τους Λογιστικούς ελέγχους. Η βιωσιμότητα των οικονομικών μονάδων εξαρτώνται σε μεγάλο βαθμό από τον πιστωτικό κίνδυνο αλλά και τα διαθέσιμα κεφάλαια. Οι λογιστικοί έλεγχοι ασχολούνται με όλες τις δραστηριότητες που αφορούν την χρηματοδότηση της επιχείρησης. Για παράδειγμα, τα υπόλοιπα πελατών ή και οι συμφωνίες μεταξύ της επιχείρησης και των πιστωτών.

Επίσης, με στόχο την ακριβή αποτύπωση της χρηματοοικονομικής θέσης της επιχείρησης διενεργούνται έλεγχοι εξουσιοδοτήσεων και τήρησης των διαδικασιών. Με αυτό τον τρόπο εξασφαλίζεται ότι όλες οι επενδύσεις πραγματοποιούνται με βάση το επενδυτικό πλάνο το οποίο έχει εγκρίνει η διοίκηση. Ακόμη, απαραίτητοι είναι οι έλεγχοι των διαθεσίμων, των συμμετοχών και των καταθέσεων. Η σωστή και έγκαιρη ενημέρωση των υπολοίπων δίνουν την δυνατότητα στην εταιρία να σχεδιάσει τις κινήσεις της προσεκτικά και να προλάβει τυχόν δύσκολες πιστοληπτικά καταστάσεις.

Επίσης, έχουμε τους ελέγχους Παραγωγής. Αυτού του είδους οι έλεγχοι στοχεύουν στο στην τήρηση των διαδικασιών σε όλο το εύρος της παραγωγικής διαδικασίας, στην ακρίβεια της παραγόμενης ποσότητας σύμφωνα με το πρόγραμμα της διοίκησης σε ετήσια αλλά και σε άλλες χρονικές περιόδους. Παράλληλα, ελέγχεται εάν γίνεται σωστή χρήση του εξοπλισμού, αν τα τμήματα είναι σωστά και κατάλληλα στελεχωμένα και η σωστή εκπαίδευσή τους.

⁹ Τσακλάγκανος Α., «Ελεγκτική» (2001), Εκδόσεις Κυριακίδη , Θεσσαλονίκη

Επιπλέον, οι έλεγχοι μπορεί έχει και Διοικητικό ενδιαφέρον. Οι διοικητικοί έλεγχοι έχουν ευρύτερους αντικειμενικούς στόχους, οι οποίοι συνίστανται στο να εξετάζουν και να αξιολογούν την συνολική διοικητική αποτελεσματικότητα της επιχείρησης. Οι έλεγχοι αυτοί εξετάζουν την οργάνωση, την συνεργασία και την επικοινωνία όλων των ιεραρχικών επιπέδων της επιχείρησης.

Τέλος, υπάρχουν οι Λειτουργικοί έλεγχοι. Σκοπός τους είναι η διερεύνηση λειτουργίας των διαδικασιών και η πρόταση ανάπτυξης νέων και βελτίωσης υπαρχόντων. Ελέγχεται η λειτουργία του οργανογράμματος, η εφαρμογή των αποφάσεων του Διοικητικού συμβουλίου καθώς και αν εφαρμόζονται οι εξουσιοδοτήσεις. Αναφέρονται στις επιμέρους λειτουργίες των διαδικασιών και στον τρόπο λειτουργίας του συστήματος διοίκησης και στοχεύουν να διαπιστώσουν κατά πόσο οι διαδικασίες λειτουργούν αποτελεσματικά κατά την υλοποίηση των αποφάσεων.

3.6 Εσωτερικός Ελεγκτής

Ο Εσωτερικός Ελεγκτής αποτελεί το όργανο το οποίο ασκεί τον Εσωτερικό Έλεγχο σε μια οικονομική μονάδα. Ο διορισμός του Εσωτερικού Ελεγκτή αποφασίζεται από Διοικητικό Συμβούλιο της εκάστοτε εταιρίας. Ο ρόλος του εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από την ελευθερία κινήσεων που του δίνει η διοίκηση. Ως Εσωτερικός Ελεγκτής δεν μπορεί να διοριστεί πρόσωπο το οποίο είναι μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου και διοικητικά στελέχη αλλά και συγγενείς τους μέχρι δευτέρου βαθμού. Τα καθήκοντα του

εσωτερικού ελεγκτή πρέπει να ασκούνται σύμφωνα με συγκεκριμένους κανόνες και αρχές, όπως αυτά ορίζονται από τον Κώδικα Δεοντολογίας των Εσωτερικών Ελεγκτών. Ο κώδικας αυτός επικεντρώνεται κυρίως στο ηθικό κομμάτι του εσωτερικού ελεγκτή.

Ο Εσωτερικός Ελεγκτής είναι ένα άτομο το οποίο αποτελεί υπάλληλο της επιχείρησης. Εξαρτάται οικονομικά από αυτήν και λειτουργεί σύμφωνα με τις υποδείξεις της. Συνήθως βρίσκεται ψηλά στην ιεραρχία και είναι ανεξάρτητο από το υπόλοιπο προσωπικό. Σύμφωνα με το Επαγγελματικό Πρότυπο 210 και 220, απαραίτητα προσόντα του είναι η εμπειρία, οι αυξημένες επαγγελματικές ικανότητες και δεξιότητες προκειμένου να μπορέσει να βγάλει εις πέρας τις υποχρεώσεις του.

Ακόμη, ο Εσωτερικός Ελεγκτής πρέπει να δίνει μεγάλη σημασία στις διασυνδέσεις του με τους άλλους εργαζόμενους αλλά και με οποιονδήποτε στο περιβάλλον της οικονομικής μονάδας, εξωτερικό και εσωτερικό. Οφείλει να επιδεικνύει αντικειμενικότητα και να είναι ακέραιος ώστε με τα δεδομένα που έχει στην κατοχή του να εκτιμά κάθε περίπτωση ορθά χωρίς να επηρεάζεται από προσωπικά ή άλλου είδους οφέλη. Παράλληλα, οι σχέσεις του Εσωτερικού Ελεγκτή με το υπόλοιπο προσωπικό της οικονομικής μονάδας θα πρέπει να βρίσκονται σε άκρως επαγγελματικό επίπεδο. Σε καμία περίπτωση δεν πρέπει να αναπτύσσονται διαπροσωπικές σχέσεις καθώς σε ένα τέτοιο ενδεχόμενο ελλοχεύει ο κίνδυνος της αμεροληψίας και της μειωμένης αντικειμενικότητας του ελέγχου.

Παράλληλα, τα καθήκοντα του ελεγκτή δεν θα πρέπει να είναι επαναλαμβανόμενα και συνεχόμενα. Σε αυτήν την περίπτωση κινδυνεύει να φθαρεί η

ποιότητα του ελέγχου λόγω των επαναλαμβανόμενων διαδικασιών ρουτίνας. Επομένως απαραίτητο είναι να δίνονται νέα αντικείμενα ελέγχου ώστε να μην παρουσιάζονται

παραπάνω κίνδυνοι. Τέλος, βασικό συστατικό είναι η απόλυτη εχεμύθεια. Κατά την διάρκεια άσκησης του επαγγέλματος ο ελεγκτής μπορεί να βρεθεί με ευαίσθητες πληροφορίες στην κατοχή του. Ο χειρισμός τέτοιου είδους πληροφοριών θα πρέπει να γίνεται με σεβασμό και σύμφωνα με το εκάστοτε νομικό πλαίσιο.

3.7 Σύστημα Εσωτερικού Ελέγχου

Ο Ι. Φίλος ορίζει το σύστημα εσωτερικού ελέγχου ως το σύνολο των μέτρων ελέγχου εκείνων που έχουν επινοηθεί και χρησιμοποιούνται σε μια επιχείρηση για να προωθήσουν, περιορίσουν και να κατευθύνουν τις διάφορες δραστηριότητες ώστε να επιτευχθούν οι στόχοι της εταιρίας (Φίλος, 2004).

Το σύστημα περιλαμβάνει την κατάλληλη οργάνωση των λειτουργιών της, την κατανομή αρμοδιοτήτων, την οικονομική και λογιστική οργάνωση και όλα τα μέτρα που χρησιμοποιούνται με σκοπό:

- Την διαφύλαξη των περιουσιακών στοιχείων
- Την μεγιστοποίηση της αξιοπιστίας των λογιστικών στοιχείων και οικονομικών καταστάσεων
- Την συνεχή αύξηση της αποτελεσματικότητας
- Την ενθάρρυνση των επιμέρους τμημάτων της επιχείρησης στην συμμόρφωση στις στρατηγικές και πολιτικές της διοίκησης.

Θα πρέπει να σημειώσουμε πως δεν υπάρχει τέλειο σύστημα εσωτερικού ελέγχου. Κάθε σύστημα εσωτερικού ελέγχου είναι διαφορετικό, καθώς η οργάνωσή του προσαρμόζεται στις ανάγκες της κάθε επιχείρησης. Επομένως, υπάρχουν διάφορα χαρακτηριστικά τα οποία χαρακτηρίζουν ένα αποτελεσματικό σύστημα Εσωτερικού Ελέγχου.

¹⁰ Φίλος Ι, (2004). Εσωτερικός έλεγχος στα Τραπεζικά Ιδρύματα, Διδακτορική Διατριβή, Πάντειο Πανεπιστήμιο

Αρχικά, η ύπαρξη ενός οργανωτικού σχεδίου που να καθορίζει με σαφήνεια τους τομείς ευθύνης όλων των λειτουργιών της επιχείρησης αποτελεί βασικό συστατικό ενός επιτυχούς συστήματος. Το οργανωτικό σχέδιο θα πρέπει να διασφαλίζει επαρκή διαχωρισμό καθηκόντων και ευθυνών. Για παράδειγμα, θα πρέπει να υπάρχουν προβλέψεις ώστε κάθε συναλλαγή να χωρίζεται σε διάφορα τμήματα και να μην ανήκει εξ' ολοκλήρου σε έναν εργαζόμενο. Ακόμη, το οργανωτικό σχέδιο θα πρέπει να φροντίζει ώστε να προστατεύονται τα περιουσιακά στοιχεία της επιχείρησης και να υπάρχει σωστή καταγραφή των λογιστικών στοιχείων.

Παράλληλα, απαιτούνται συστήματα εξουσιοδότησης, αρμοδιοτήτων και ευθυνών. Είναι θεμιτό να υπάρχει μια ιεραρχία κατανομής εργασιών και ευθυνών η οποία να ξεκινάει από τους απλούς εργαζόμενους και να φτάνει μέχρι και τα ανώτατα στελέχη. Έτσι θα εξασφαλίζονται οι συναλλαγές όσον αφορά:

- Πραγματοποίηση συναλλαγών: Θα πρέπει να ελέγχεται εάν έχουν τηρηθεί οι κατάλληλες διαδικασίες σύμφωνα με την πολιτική της εταιρίας
- Καταχώρηση συναλλαγών: Θα πρέπει να πραγματοποιείται από άτομα τα οποία έχουν εξουσιοδοτηθεί για αυτήν την δραστηριότητα και τηρούν τις αρχές της Λογιστικής
- Πρόσβαση στα περιουσιακά στοιχεία: Η πρόσβαση σε τέτοιου είδους στοιχεία θα πρέπει να πραγματοποιείται ύστερα από έγκριση με τα απαραίτητα δικαιολογητικά
- Σύγκριση των υπολοίπων με την απογραφή: Θα πρέπει να γίνεται έλεγχος των χρηματικών διαθεσίμων, των αποθεμάτων και γενικότερα των περιουσιακών στοιχείων της επιχείρησης ανά τακτά χρονικά διαστήματα ώστε να επιβεβαιώνεται η εγκυρότητα των βιβλίων.

Ένα τρίτο χαρακτηριστικό ενός αποδοτικού συστήματος εσωτερικού ελέγχου είναι η Λογιστική διάρθρωση. Πιο συγκεκριμένα, επιβάλλεται η ύπαρξη ενός λογιστικού συστήματος το οποίο διαθέτει διάγραμμα λογαριασμών σύμφωνα με το Ε.Γ.Λ.Σ., εγχειρίδιο λογιστικών στόχων, οργανόγραμμα με περιγραφή θέσεων και ευθυνών αλλά και χρήση εσωτερικών εγγράφων με σειρά και αύξοντα αριθμό.

Επίσης απαραίτητη είναι μια σύγχρονη πολιτική προσωπικού. Αρχικά, οι προσλήψεις θα πρέπει να γίνονται με βιογραφικά σημειώματα, συνεντεύξεις και αν χρειαστεί και εξετάσεις ικανοτήτων. Στη συνέχεια, η εκπαίδευσή τους θα πρέπει να γίνεται με βάση την αποφυγή λαθών από έμπειρο προσωπικό αλλά και με τον συνδυασμό επίβλεψης.

Παράλληλα, το προσωπικό του τμήματος Εσωτερικού Ελέγχου θα πρέπει να απαρτίζεται από ικανά και εξειδικευμένα άτομα. Βασικό προαπαιτούμενο για την

μέγιστη αποτελεσματικότητα του τμήματος είναι η ανεξαρτησία από τις άλλες λειτουργίες της επιχείρησης.

Το τελευταίο χαρακτηριστικό είναι η ανεξαρτησία. Οι ελεγκτές διεξάγουν τον έλεγχο απαλλαγμένοι από οποιαδήποτε παρέμβαση ή περιορισμό. Η άμεση επικοινωνία με τα ανώτατα στελέχη αποδεικνύει την σπουδαιότητα του έργου τους. Όλα τα παραπάνω ισχύουν με την προϋπόθεση ότι υπάρχει διαρκής επιθεώρηση και αξιολόγηση των διοικητικών και λογιστικών ελέγχων από το προσωπικό της επιχείρησης.

3.8 Σύνοψη

Στο παρόν κεφάλαιο, αναλύσαμε το περιεχόμενο του Εσωτερικού Ελέγχου. Απαντήσαμε σε ερωτήματα όπως ποια είναι τα είδη του, πως διαμορφώνεται ένα σύστημα εσωτερικού ελέγχου, ποιος τον διενεργεί και τον κώδικα δεοντολογίας ενός εσωτερικού ελεγκτή.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4 : ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΣ ΈΛΕΓΧΟΣ

4.1 Εισαγωγή

Στο παρακάτω κεφάλαιο παρουσιάζεται ο θεσμός του Εξωτερικού Ελέγχου. Αρχικά, εξετάζεται το εννοιολογικό πλαίσιο του εξωτερικού ελέγχου. Στη συνέχεια αναλύεται το νομοθετικό πλαίσιο αλλά και τα είδη του εξωτερικού ελέγχου. Επίσης, αναλύουμε τον ρόλο του Εξωτερικού Ελεγκτή και τέλος επικεντρωνόμαστε στα πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα του Εξωτερικού Ελέγχου.

4.2 Εννοιολογικό πλαίσιο

Ο Εξωτερικός Έλεγχος είναι ο λογιστικός και διαχειριστικός έλεγχος ο οποίος διενεργείται από Ορκωτούς Ελεγκτές Λογιστές οι οποίοι είναι ανεξάρτητοι, όσον αφορά τις κάθε είδους σχέσεις τους με την ελεγχόμενη οικονομική μονάδα σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία.

Η διενέργεια του Εξωτερικού ελέγχου απαιτεί άριστη επιστημονική κατάρτιση, μεγάλη εμπειρία και ακέραιο χαρακτήρα. Ο Εξωτερικός έλεγχος επίσης απαιτεί ανεπτυγμένη κριτική ικανότητα, σιγουριά για το αποτέλεσμα του έργου και έφεση για αυτοσχεδιασμό ως προς την προσέγγιση πολύπλοκων υποθέσεων. Ως αποτέλεσμα, η επαγγελματικές γνώμες που εκφράζουν οι εξωτερικοί ελεγκτές συμβάλλουν τα μέγιστα στην αξιοπιστία των λογιστικών καταστάσεων έναντι τρίτων ενδιαφερόμενων προσώπων.

4.3 Νομοθετικό πλαίσιο

Οι ελεγκτές έχουν πια το δικαίωμα να ιδρύουν τις δικές τους ελεγκτικές εταιρίες ή γραφεία υπό προϋποθέσεις. Πιο αναλυτικά, θα πρέπει:

- Τα φυσικά πρόσωπα που διενεργούν τους ελέγχους να είναι ελεγκτές
- Η πλειοψηφία των δικαιωμάτων ψήφου της ελεγκτικής εταιρίας να κατέχεται από νομικά ή φυσικά πρόσωπα με επαγγελματική άδεια
- Η πλειοψηφία του οργάνου διοίκησης να ανήκει σε νομικά ή φυσικά πρόσωπα με άδεια ασκήσεως επαγγέλματος
- Τα φυσικά ή νομικά πρόσωπα να έχουν τα απαιτούμενα εχέγγυα επαγγελματικής εντιμότητας

Σύμφωνα με τα Διεθνή Πρότυπα Ελέγχου και τα Διεθνή Πρότυπα Δικλείδων Ποιότητας η αποστολή του εξωτερικού ελεγκτή είναι:

- Σύμφωνα με το Δ.Π.Ε. 200, ο ελεγκτής πρέπει να αποκτήσει διασφάλιση ότι οι χρηματοοικονομικές καταστάσεις είναι απαλλαγμένες από λάθη και να εκφράσει γνώμη ώστε αν οι καταστάσεις αυτές έχουν καταρτιστεί σύμφωνα με ένα Πλαίσιο Χρηματοοικονομικής Αναφοράς (Δ.Π.Χ.Α. ή Ε.Γ.Λ.Σ.) και να υποβάλλει έκθεση με αντικείμενο τις οικονομικές καταστάσεις και να κοινοποιήσει τα ευρήματά του.
- Σύμφωνα με το ΔΠΕ 700, η έκθεση του ελεγκτή θα πρέπει να είναι σε έγγραφη μορφή, να έχει σαφή τίτλο όσον αφορά την ιδιότητά του ως ανεξάρτητος ελεγκτής και να απευθύνεται εκεί όπου απαιτείται

4.4 Ελεγκτική Ανεξαρτησία

Οι ελεγκτικές εταιρίες και οι ελεγκτές πρέπει να έχουν ως στοιχείο τους την προσωπική και λειτουργική τους ανεξαρτησία απέναντι στο διοικητικό προσωπικό των ελεγχόμενων εταιριών. Με την προϋπόθεση αυτή το έργο τους αποκτά υψηλή αξιοπιστία και χρησιμότητα.

Παράλληλα, η ελεγκτική εταιρία θα πρέπει να λειτουργεί υπό συγκεκριμένες αρχές και κανόνες. Η διοίκηση της ελεγκτικής εταιρίας θα πρέπει να έχει συνεχή και πλήρη ενημέρωση σχετικά με κινδύνους ανεξαρτησίας κατά την διαδικασία του ελέγχου. Επίσης θα πρέπει να ενημερώνεται για τις ενέργειες που γίνονται ώστε να αντιστραφούν τυχόν απειλές κατά της ανεξαρτησίας και της φερεγγυότητας της έκθεσης ελέγχου.

4.5 Είδη εξωτερικού Ελέγχου

Οι έλεγχοι διακρίνονται σε 5 κατηγορίες:

- Έλεγχος Οικονομικών Καταστάσεων
- Λειτουργικοί έλεγχοι
- Έλεγχοι αποδοτικότητας
- Έλεγχοι συμμόρφωσης
- Ειδικοί έλεγχοι

Έλεγχος Οικονομικών Καταστάσεων

Ο χρηματοοικονομικός έλεγχος είναι από τους ελέγχους που συναντούμε πιο συχνά από ορκωτούς ελεγκτές. Επικεντρώνεται στην έκφραση γνώμης όσον αφορά την ορθότητα παρουσίασης των χρηματοοικονομικών καταστάσεων της οικονομικής μονάδας, δηλαδή εάν έχουν συνταχθεί σύμφωνα με τις βασικές αρχές της λογιστικής. Βασικό του καθήκον είναι ο έλεγχος της αξιοπιστίας του λογιστικού συστήματος σύμφωνα με το οποίο λειτουργεί μιας επιχείρηση αλλά και η αποτελεσματικότητα και

ορθότητα όσον αφορά τα χρηματοοικονομικά μεγέθη που παρουσιάζει η επιχείρηση. Ένας χρηματοοικονομικός έλεγχος δεν έχει ως βασικό σκοπό τον εντοπισμό μικρών λαθών ή καταχρήσεων, εκτός και εάν αυτά παραποιούν τις καταστάσεις σε μεγάλο βαθμό. Αντιθέτως, εξετάζεται οποιοδήποτε στοιχείο απάτης ή κατάχρησης μέχρι να εξαλειφθούν οποιεσδήποτε αμφιβολίες του ελεγκτή.

Λειτουργικός Έλεγχος

Σκοπός του λειτουργικού ελέγχου είναι η αξιολόγηση των λειτουργιών της επιχείρησης. Πιο συγκεκριμένα, ελέγχεται αν μια ή περισσότερες λειτουργίες, χρηματοοικονομικές ή μη, συμμορφώνεται και σε ποιο βαθμό με τις αρχές και τους κανόνες που ορίζουν την συγκεκριμένη λειτουργία.

Κατά τον έλεγχο αυτόν, γίνεται μια επισκόπηση του κάθε τμήματος της επιχείρησης ώστε να αξιολογηθεί η αποτελεσματικότητας και η αποδοτικότητά του. Μπορούμε να περιορίσουμε τους σκοπούς των λειτουργικών ελέγχων σε τρία μέρη. Αρχικά, ένας βασικός σκοπός είναι ο προσδιορισμός της απόδοσης της ελεγχόμενης λειτουργίας. Δεύτερον, ο προσδιορισμός ευκαιριών για βελτίωση της αποδοτικότητας ή της παραγωγικότητας και της ποιότητας και τρίτον ο σχηματισμός συστάσεων για περαιτέρω δράση ανάλογα με την φύση των ζητημάτων που προκύπτουν.

Έλεγχος συμμόρφωσης

Αυτή η κατηγορία ελέγχου έχει σκοπό την εξέταση όσον αφορά την συμμόρφωση της ελεγχόμενης μονάδας με κάποιους προσυμφωνημένους όρους και διαδικασίες. Τέτοιου είδους έλεγχοι περιλαμβάνουν εξέταση συγκεκριμένων δραστηριοτήτων μιας ελεγχόμενης μονάδας με στόχο την εξακρίβωση της συμμόρφωσης σε συγκεκριμένους όρους ή διατάξεις ρυθμιστικών αρχών. Αυτές οι διαδικασίες θα μπορούσαν να είναι συμβόλαια συνεργασίας με άλλα νομικά ή φυσικά πρόσωπα, επιχορηγήσεις, ή και προδιαγραφές διαφόρων παγίων ή έργων. Επίσης ο έλεγχος των φορολογικών δηλώσεων που υποβάλλουν τα νομικά ή φυσικά πρόσωπα αποτελεί ένα χαρακτηριστικό παράδειγμα ελέγχου συμμόρφωσης.

Ειδικοί έλεγχοι

Ειδικός είναι κάθε έλεγχος ο οποίος διενεργείται από Ελεγκτές αλλά δεν εμπίπτει σε καμία από τις παραπάνω κατηγορίες. Στους ειδικούς ελέγχους συμπεριλαμβάνεται και ο δικαστικός έλεγχος σύμφωνα με το άρθρο 634 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας ο οποίος λαμβάνει χώρα όταν ζητηθεί από αρμόδιο Πρωτοδικείο ή Εφετείο.

4.6 Μέθοδοι Εξωτερικού Ελέγχου

1. Δειγματοληψία

Ο δειγματοληπτικός έλεγχος διενεργείται με την λήψη δείγματος από τον πληθυσμό από οποίο θέλει ο ελεγκτής να εξάγει συμπέρασμα. Διακρίνεται σε δύο είδη, τον οριζόντιο και τον κάθετο. Ο έλεγχος αυτός προτιμάται σε περιπτώσεις όπου ο όγκος των υπό έλεγχο στοιχείων είναι πολύ μεγάλος και αδύνατον να πραγματοποιηθεί σε σύντομο χρονικό διάστημα. Στο μεγαλύτερο ποσοστό των τακτικών ελέγχων, η δειγματοληψία είναι η βασική μέθοδος που χρησιμοποιείται.

2. Οριζόντιος Έλεγχος

Ο οριζόντιος έλεγχος έχει ως αφετηρία τα δικαιολογητικά και καταλήγει στον ισολογισμό. Αφορά έναν ενδελεχή έλεγχο μιας συγκεκριμένης μικρής χρονικής περιόδου. Πιο συγκεκριμένα:

- Ελέγχονται όλα τα δικαιολογητικά της συγκεκριμένης περιόδου
- Ελέγχεται η ενημέρωση των αναλυτικών καθολικών
- Ελέγχονται οι εγγραφές στο συγκεντρωτικό ημερολόγιο και το Γενικό καθολικό
- Επαληθεύονται με την βοήθεια των ισοζυγίων οι αριθμητικές συμφωνίες.

Επομένως, ο Οριζόντιος έλεγχος έχει την εξής σειρά:

- Δικαιολογητικά → Αναλυτικό Καθολικό → Συγκεντρωτικό Ημερολόγιο → Γενικό Καθολικό → Ισοζύγια Γενικών Καθολικών → Ισολογισμό

3. Κάθετος Έλεγχος

Ο κάθετος έλεγχος έχει ως αφετηρία τον Ισολογισμό και καταλήγει στα δικαιολογητικά. Ο ελεγκτής επιλέγει ένα δείγμα παραστατικών για μια συγκεκριμένη χρονική περίοδο και στη συνέχεια :

1. Την ακρίβεια του οριστικού ισοζυγίου και των αναλυτικών καθολικών
2. Την πληρότητα του βιβλίου απογραφής και των διαδικασιών
3. Την ακρίβεια της μεταφοράς των λογιστικών πληροφοριών από τα ημερολόγια προς τα καθολικά
4. Τα δικαιολογητικά των συναλλαγών ως προς την ύπαρξή τους και την νομιμότητά τους

4.7 Εξωτερικός Ελεγκτής

Ο Εξωτερικός Ελεγκτής αποτελεί το υποκείμενο του Εξωτερικού Ελέγχου. Αντιθέτως με τον Εσωτερικό Ελεγκτή που παρουσιάσαμε σε προηγούμενη ενότητα, ασκεί το έργο του χωρίς να σχετίζεται με το προσωπικό της επιχείρησης. Όσον αφορά την εξάρτησή του, υπάρχει ολοκληρωτική έλλειψη κάθε είδους δεσμών με το διοικητικό προσωπικό της ελεγχόμενης μονάδας. Η κατάσταση αυτή συνεισφέρει ώστε να διενεργείται ένας αντικειμενικός, αυστηρός και απρόσκοπτος έλεγχος.

Σε περίπτωση ύπαρξης οικονομικών συμφερόντων του ορκωτού ελεγκτή μπορεί να υπάρξουν ζητήματα όσον αφορά την επαγγελματική του ανεξαρτησία. Τα οικονομικά συμφέροντα μπορούν να είναι τα εξής:

- i. Άμεσο ή έμμεσο οικονομικό αντάλλαγμα οποιουδήποτε είδους που εξαρτάται από το αποτέλεσμα και την πορεία του ελέγχου.
- ii. Αποδοχή οποιουδήποτε είδους δώρου από τον ελεγχόμενο το οποίο δεν είναι μέσα στα πλαίσια της τυπικής φιλοξενίας από την ελεγχόμενη οικονομική μονάδα.
- iii. Οποιαδήποτε επιπλέον αμοιβή ή προμήθεια ή τόκος πέραν των όσων ορίζονται από την ισχύουσα νομοθεσία για οποιοδήποτε λόγο

Τα οικονομικά συμφέροντα αφορούν και το συγγενικό περιβάλλον του ελεγκτή, δηλαδή μέλη της οικογένειας του, συγγενείς εξ' αίματος ή εξ αγχιστείας, ή η ελεγκτική εταιρία στην οποία εργάζεται.

Το έργο το οποίο επιτελούν οι εξωτερικοί ελεγκτές είναι ιδιαίτερα ευαίσθητο, επομένως βασικά χαρακτηριστικά του εξωτερικού ελεγκτή επιβάλλεται να είναι το απεγάδιαστο ήθος και ο ακέραιος χαρακτήρας. Αρχικά, απαιτείται φυσικά υψηλό επίπεδο γνώσεων αλλά και του αντικειμένου με το οποίο ασχολείται η οικονομική

μονάδα. Με αυτό τον τρόπο θα είναι εξοικειωμένος με την πλειονότητα των διαδικασιών που απαιτούνται για την λειτουργία της. Παράλληλα, βασικό του γνώρισμα θα πρέπει να είναι η ευχέρεια στην έκφραση και διατύπωση τόσο του γραπτού όσο και του προφορικού λόγου, σε τέτοιο επίπεδο ώστε να γίνονται αντιληπτά από όλους τα λεγόμενά του και τα περιεχόμενα των εκθέσεων και των αναφορών του. Ακόμη ένα βασικό του εχέγγυο θα πρέπει να είναι η ανεπτυγμένη κριτική ικανότητα η οποία θα τον βοηθήσει να επισημάνει δυσκολίες και να προβεί όσο το δυνατόν πιο σύντομα στις ενδεδειγμένες ενέργειες για την επίλυση του προβλήματος.

4.8 Χρησιμότητα Εξωτερικού ελέγχου

Με την διαδικασία του εξωτερικού ελέγχου, μια επιχείρηση ωφελείται σε πολλά στάδια. Αρχικά, η αξιολόγηση από ένα τρίτο άτομο, ωθεί τους εργαζόμενους να γίνουν πιο αποδοτικοί και ακέραιοι στο έργο τους. Έτσι, μειώνονται τα σφάλματα και υπάρχει μεγαλύτερη συμμόρφωση προς τις πολιτικές της επιχείρησης. Παράλληλα, υπάρχει βελτίωση του λογιστικού συστήματος της εταιρίας. Οι Ορκωτοί Ελεγκτές Λογιστές διαθέτουν ήθος, ακέραιο χαρακτήρα και είναι κατάλληλα καταρτισμένοι, επομένως είναι σε θέση να συμβάλλουν στην βελτίωση της συνολικής λειτουργίας του λογιστικού συστήματος της ελεγχόμενης εταιρίας.

Επίσης, οι εκθέσεις των εξωτερικών ελεγκτών συμβάλλουν στην εικόνα της επιχείρησης προς τρίτους ενδιαφερόμενους αλλά και στις κινήσεις των επενδυτών. Για παράδειγμα, οι τράπεζες και οι επενδυτές αποκτούν μια ολοκληρωμένη εικόνα της υπό έλεγχο εταιρίας με αποτέλεσμα να κρίνουν καλύτερα τις επενδυτικές τους κινήσεις. Έτσι, αποφεύγονται δυσάρεστες οικονομικά καταστάσεις όσον αφορά την ελεγχόμενη εταιρία, καθώς είναι λιγότερο πιθανό να δανειστούν ένα ποσό το οποίο μελλοντικά δεν θα μπορέσουν να αποπληρώσουν ή να επενδύσουν σε κεφάλαια τα οποία μπορεί να μην είναι αποδοτικά.

Ακόμη, ο εξωτερικός έλεγχος συνεισφέρει στο έργο των φορολογικών ελέγχων. Ο εφοριακός-ελεγκτής έχει ευκολότερο έργο όταν έχει στην κατοχή του έναν προγενέστερο εξωτερικό έλεγχο. Έτσι περιορίζεται το έργο του και ο απαιτούμενος χρόνος, με αποτέλεσμα να έχει πιο θετική στάση απέναντι στην επιχείρηση εφόσον υπάρχει αυξημένη εγκυρότητα των οικονομικών καταστάσεων.

4.9 Σύνοψη

Στο κεφάλαιο αυτό είδαμε τον εξωτερικό έλεγχο, τον εξωτερικό ελεγκτή και τα είδη του ελέγχου. Επίσης, αναλύσαμε την χρησιμότητα του εξωτερικού ελέγχου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5: ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ ΈΛΕΓΧΟΥ

5.1 Εισαγωγή

Στο παρακάτω κεφάλαιο παρουσιάζονται οι προϋποθέσεις, η μεθοδολογία και ο σχεδιασμός ενός λογιστικού ελέγχου. Σκοπός του κεφαλαίου είναι η βέλτιστη κατανόηση κάθε σταδίου της διαδικασίας ελέγχου μιας οικονομικής μονάδα από έναν εξωτερικό ελεγκτή. Αρχικά, παρουσιάζονται οι διαδικασίες του εξωτερικού ελέγχου και οι προϋποθέσεις ανάληψης του έργου. Στη συνέχεια, αναλύονται οι έννοιες του σχεδιασμού του ελέγχου. Τέλος, εξοικειωνόμαστε με τα ελεγκτικά τεκμήρια και με τα φύλλα εργασίας.

5.2 Διαδικασία Εξωτερικού Ελέγχου

Αρχικά, ο ελεγκτής σε πρώτο στάδιο προχωράει σε μια γνωριμία με την επιχείρηση. Σε αυτό το σημείο ο ελεγκτής μπορεί με ένα τρόπο να χαρτογραφήσει την επιχείρηση και να εντοπίσει τυχόν μειονεκτήματα και κενά ώστε να επιλέξει την κατάλληλη μέθοδο ελέγχου.

Στις γενικές μεθόδους ελέγχου συναντούμε τον πλήρη έλεγχο. Ο ελεγκτής σε αυτήν την περίπτωση ελέγχει σχεδόν όλους τους λογιστικούς λογαριασμούς και εγγραφές της ελεγχόμενης εταιρίας. Αυτή η μέθοδος μπορεί να αποβεί πολύ χρονοβόρα και περίπλοκη ακόμα και για έμπειρους ελεγκτές, κάτι το οποίο μπορεί να επηρεάσει την ποιότητα του ελέγχου τους. Επομένως, προτείνεται μόνο για μικρές σε μέγεθος επιχειρήσεις με λογιστικό όγκο.

Επίσης έχουμε τον δειγματοληπτικό έλεγχο. Ο έλεγχος αυτός πραγματοποιείται με την βοήθεια εργαλείων της στατιστικής ώστε να έχουμε έναν περισσότερο αποδοτικό έλεγχο. Κατά τον έλεγχο αυτό ο ελεγκτής πρέπει να επιλέξει ένα δείγμα μέσα από το

οποίο θα εξάγει τα συμπεράσματά του. Η επιλογή του δείγματος αυτού, δηλαδή του μεγέθους του και του περιεχομένου του γίνεται με βάση την επαγγελματική του εμπειρία και κρίση. Ο έλεγχος αυτός προτείνεται για επιχειρήσεις με μεγάλο αριθμό εγγραφών και λογαριασμών όπως είναι εισηγμένες εταιρίες με χιλιάδες παραστατικά πωλήσεων. Μια ακριβής και στοχοποιημένη επιλογή δειγματοληπτικού ελέγχου μπορεί να είναι σε

θέση να εντοπίσει ατασθαλίες γρήγορα. Αντιθέτως, εάν το δείγμα δεν είναι αντιπροσωπευτικό του πληθυσμού υπάρχει περίπτωση να ξεφύγουν από τον ελεγκτή σημαντικά λογιστικά λάθη.

Τέλος, η τρίτη μέθοδος ελέγχου αφορά τον έλεγχο του Συστήματος Εσωτερικού Ελέγχου. Εδώ ο ελεγκτής στην ουσία ακτινογραφεί το σύστημα και εντοπίζει τα δυνατά και αδύναμα σημεία του. Έτσι, μπορεί να διακρίνει σε ποιες λειτουργίες του συστήματος μπορεί να στηριχτεί και σε ποιες όχι.

5.3 Προϋποθέσεις Ανάλυσης

Το αμέσως επόμενο στάδιο αφορά τις προϋποθέσεις ανάλυσης του ελεγκτικού έργου. Οι όροι διεξαγωγής του ελέγχου θα πρέπει να συζητηθούν και να συμφωνηθούν με την διοίκηση της επιχείρησης. Προτού ξεκινήσει ο έλεγχος, πρέπει να οριοθετηθεί το πλαίσιο χρηματοοικονομικής αναφοράς για την σύνταξη των χρηματοοικονομικών καταστάσεων.

Παράλληλα, βασική προϋπόθεση αποτελεί και η ελευθερία πρόσβασης σε όλους τους τομείς της επιχείρησης. Με αυτό εννοούμε είτε έντυπο υλικό, είτε υλικό σε ηλεκτρονική μορφή είτε εργαζόμενους. Η ελευθερία αυτή είναι απαραίτητη για τα ελεγκτικά τεκμήρια.

Στη συνέχεια καταγράφονται οι όροι συμφωνίας σε μία επιστολή οποία περιλαμβάνει την περιγραφή και τον σχεδιασμό του ελέγχου, τα άτομα τα οποία πραγματοποιήσουν τον έλεγχο, τους κινδύνους από την αποτυχία εντοπισμού λαθών, την

σύμφωνη γνώμη της διοίκησης να παρέχει οποιαδήποτε απαραίτητη πληροφορία για την εξαγωγή ενός αντικειμενικού πορίσματος και τέλος την αμοιβή του ελεγκτικού προσωπικού.

5.4 Σχεδιασμός Ελέγχου

Ο σχεδιασμός του ελέγχου είναι ζωτικής σημασίας για την έκφραση μιας αντικειμενικής και αξιόπιστης γνώμης. Ο ελεγκτής πρέπει να λειτουργεί με βάση ένα συγκεκριμένο πλάνο και πρόγραμμα ώστε να αποφεύγεται η προχειρότητα, να υπάρχει μια σωστή καθοδήγηση κατά την διάρκεια του ελέγχου και να αποκλείεται τυχόν παράλειψη ελεγκτικών εργασιών.

Το χρονικό διάστημα του ελέγχου θα πρέπει να συμφωνείται μεταξύ του ελεγκτή και της ελεγχόμενης εταιρίας ώστε να επηρεαστεί η φυσιολογική λειτουργία της επιχείρησης αλλά και να διενεργηθεί αποτελεσματικά ο έλεγχος.

Πρώτο μέρος ελέγχου: Γνωριμία με την ελεγχόμενη οικονομική οντότητα

Στο στάδιο αυτό ο ελεγκτής προσπαθεί να ενημερωθεί για την κατάσταση της επιχείρησης και όλα τα θέματά της. Βασικός σκοπός σε αυτό το στάδιο αρχικά είναι η συλλογή πληροφοριών. Τέτοιου είδους πληροφορίες είναι το αντικείμενο της επιχείρησης, η ανάλυση του ιστορικού της, η γνωριμία με το προσωπικό και μια πρώτη εικόνα του συστήματος εσωτερικού ελέγχου. Επίσης ο ελεγκτής ενημερώνεται σχετικά με τις λογιστικές αρχές αλλά και τον τρόπο ενημέρωσης των λογιστικών βιβλίων.

Οι παραπάνω πληροφορίες εάν δεν είναι η πρώτη φορά που διενεργείται έλεγχος, βρίσκονται στον μόνιμο φάκελο της επιχείρησης. Σε αντίθετη περίπτωση συλλέγονται όλες από την αρχή και χρησιμοποιούνται στον παρόν αλλά και σε μελλοντικούς ελέγχους.

Επιπροσθέτως, ο ελεγκτής θα πρέπει να έχει στην κατοχή του όλα τα νομικά θέματα που αφορούν την επιχείρηση. Αυτά αφορούν το καταστατικό της επιχείρησης, συμβόλαια με τρίτους, το εταιρικό συμβόλαιο αλλά και δίκες οι οποίες εκκρεμούν και μπορεί να επηρεάσουν την εξέλιξη της εταιρίας.

Στη συνέχεια ο ελεγκτής προχωράει στην ανάλυση της εμπορικής λειτουργίας της ελεγχόμενης επιχείρησης. Αυτό αφορά τον κλάδο στον οποίο ανήκει η επιχείρηση και τον ανταγωνισμό, την πελατεία της εταιρίας και την πιστοληπτική ικανότητα αλλά και την μέθοδο τιμολόγησης. Τέλος, στην γνωριμία με την επιχείρηση ο ελεγκτής πληροφορείται σχετικά με την προέλευση των αποθεμάτων και προμηθειών, τα μέσα παραγωγής, τα συστήματα καταγραφής κινήσεων της αποθήκης και τα διάφορα μέσα παραγωγής των μονάδων.

Δεύτερο μέρος ελέγχου: Έλεγχος Λογαριασμών

Εφόσον ολοκληρωθεί το πρώτο μέρος ο ελεγκτής προχωράει στον έλεγχο των λογαριασμών. Αυτό απαιτεί την συγκέντρωση ενός επαρκούς αριθμού ελεγκτικών τεκμηρίων που ο ίδιος έκρινε ότι είναι απαραίτητα.

Πιο συγκεκριμένα, ο ελεγκτής επαληθεύει την σχετικότητα και την συνάφεια των λογαριασμών και την επικύρωση αυτών. Εδώ χρησιμοποιεί τα δεδομένα που του δίνονται από τους λογαριασμούς της λογιστικής και τα εξωλογιστικά στοιχεία που κατέχει ώστε να τα συγκρίνει και να εξάγει συμπέρασμα. Επίσης, ο ελεγκτής εξετάζει διάφορα ύποπτα υπόλοιπα λογαριασμών τα οποία κρίνει πως δεν θα έπρεπε να υπάρχουν.

Αμέσως μετά ο ελεγκτής εξετάζει την ισχύ των δικαιολογητικών των στοιχείων. Δικαιολογητικά και στοιχεία τα οποία έχουν εκδοθεί από τρίτη οντότητα θεωρούνται πιο αξιόπιστα από αυτά που εκδίδονται στο εσωτερικό της ελεγχόμενης μονάδας. Αυτός ο

έλεγχος γίνεται με την ανταλλαγή αλληλογραφίας μεταξύ πιστωτών, πελατών και γενικότερα οποιουδήποτε είδους πρόσωπο μπορεί να επιβεβαιώσει τέτοιου είδους πληροφορίες. Το περιεχόμενό τους αφορά επιβεβαίωση πληροφοριών για όποιο θέμα επιθυμεί ο ελεγκτής.

Οι επιστολές συντάσσονται με την σύμφωνη γνώμη ελεγκτή και ελεγχόμενης εταιρίας. Οι εισερχόμενες απαντήσεις παραλαμβάνονται απευθείας από τον ελεγκτή ώστε να μην υπάρχει πιθανότητα αλλοίωσης και αποτελούν ελεγκτικό τεκμήριο το οποίο χρησιμοποιείται για διαμόρφωση της γνώμης του ελεγκτή.

Τρίτο μέρος ελέγχου: Ολοκλήρωση / Τελικός Έλεγχος και Έκφραση γνώμης

Αφού ολοκληρωθεί το δεύτερο στάδιο του ελέγχου, το οποίο αποτελεί και το κύριο μέρος, ο ελεγκτής προχωράει στην ολοκλήρωση και τον τελικό έλεγχο. Σε αυτό το στάδιο ο ελεγκτής μπορεί να διενεργήσει συμπληρωματικούς ελέγχους. Για παράδειγμα, ελέγχει εάν δεν υπήρξε κάποιο μεταγενέστερο λογιστικό γεγονός το οποίο να επηρέασε τον έλεγχο που έχει ήδη γίνει. Έπειτα, ο ελεγκτής είναι βέβαιος για τον έλεγχο τον οποίο ολοκλήρωσε. Ελέγχει τα φύλλα εργασίας του και είναι έτοιμος να εκφράσει την γνώμη του.

5.5 Ελεγκτικά Τεκμήρια

Η διαμόρφωση της γνώμης του ελεγκτή και των διαδικασιών που έχουν εφαρμοστεί βασίζεται σε συγκεκριμένους κανόνες και σε αποδεικτικά στοιχεία. Τα αποδεικτικά στοιχεία ονομάζονται ελεγκτικά τεκμήρια. Τα ελεγκτικά τεκμήρια είναι απαραίτητο να χαρακτηρίζονται από επάρκεια, να είναι συναφή και να έχουν υψηλή

αξιοπιστία. Αυτά τα χαρακτηριστικά υποστηρίζουν τα συμπεράσματα στην κριτική που μπορεί να ασκηθεί. Σύμφωνα με τον καθηγητή Παπά, τα επαρκή και κατάλληλα αποδεικτικά στοιχεία συνεισφέρουν στην ελαχιστοποίηση του ελεγκτικού κινδύνου, στην προστασία του ελεγκτή από οποιαδήποτε κατηγορία εις βάρος του για πλημμελή άσκηση καθηκόντων και στην απόδειξη ότι ακολούθησε τα πρότυπα της ελεγκτικής κατά την διενέργεια του ελέγχου.

Φυσικά, ο ελεγκτής πρέπει να εξασφαλίζει ότι τα ελεγκτικά τεκμήρια δεν περιέχουν σφάλματα με διάφορες διαδικασίες (ΕΛΤΕ, 2009). Αρχικά, ο ελεγκτής πρέπει να επιθεωρεί τα τεκμήρια, μέσω της φυσικής εξέτασης των στοιχείων, των εγγράφων ή και των υλικών περιουσιακών στοιχείων. Επιπλέον, ο ελεγκτής πρέπει να παρατηρεί, δηλαδή να είναι παρών κατά την διάρκεια εκτέλεσης μιας διαδικασίας που εκτελείται από τρίτους, όπως είναι η καταμέτρηση αποθεμάτων. Παράλληλα, μπορεί να χρησιμοποιήσει ερωτήματα με σκοπό την αναζήτηση επιπλέον πληροφοριών. Τα ερωτήματα μπορούν να έχουν μεγάλο εύρος, από τα άτομα σε κάθε τμήμα της επιχείρησης μέχρι τρίτα άτομα εκτός αυτής.

Επίσης, ο ελεγκτής μπορεί να προβεί σε εξωτερική επιβεβαίωση για την επιβεβαίωση της αξιοπιστίας των ελεγκτικών τεκμηρίων. Ένα ισχυρό ελεγκτικό τεκμήριο είναι αυτό που παράγεται εκτός της επιχείρησης και μπορεί να εκτείνεται από υπόλοιπα λογαριασμών μέχρι επιβεβαίωση όρων μιας συμφωνίας.

Ο ελεγκτής μπορεί επίσης να επαναυπολογίσει διάφορα πρωτογενή δικαιολογητικά έγγραφα ως προς την αριθμητική τους ακρίβεια. Ακόμη, μπορεί να προβεί σε αναλυτικές διαδικασίες, όπου μέσω ανάλυσης λογικών σχέσεων μεταξύ χρηματοοικονομικών και μη δεδομένων μπορεί να αξιολογήσει χρηματοοικονομικές πληροφορίες.

⁹ ΕΛΤΕ, (2009), «Εγχειρίδιο Διεθνών Προτύπων Ελέγχου και Πρότυπων Δικλείδων Ποιότητας»

Τα ελεγκτικά τεκμήρια θεωρούνται κατάλληλα¹ όταν έχουν κάποια συγκεκριμένα χαρακτηριστικά. Αυτά τα χαρακτηριστικά αφορούν την επάρκεια, την σχετικότητα, την αντικειμενικότητα, την δυνατότητα επαλήθευσης, την αυθεντικότητα και τον χρόνο αναφοράς.

Η επάρκεια αφορά την ποσότητα των τεκμηρίων. Ο όγκος τους πρέπει να είναι τέτοιος ώστε να μπορεί να πειστεί ένα τρίτο άτομο πως τα συμπεράσματα του ελέγχου είναι έγκυρα και οι προτάσεις του ελεγκτή ορθές.

Τα ελεγκτικά τεκμήρια οφείλουν να είναι σχετικά με τον στόχο του ελέγχου. Εάν ο ελεγκτής βασιστεί σε ένα τεκμήριο το οποίο δεν είναι άμεσα συνδεδεμένο με το αντικείμενο του ελέγχου μπορεί να καταλήξει σε λανθασμένο συμπέρασμα.

Η αντικειμενικότητα είναι συνδεδεμένη με την πηγή των αποδεικτικών στοιχείων. Γενικότερα, στοιχεία τα οποία έχουν δημιουργηθεί και αποκτηθεί εκτός της επιχείρησης θεωρούνται πιο αξιόπιστα σε σχέση με αυτά εντός της επιχείρησης, καθώς μπορεί να έχουν παραποιηθεί.

Επίσης, είναι ευπρόσδεκτο τα στοιχεία να μπορούν να επαληθευτούν από πολλαπλές πηγές. Τα αποδεικτικά στοιχεία τα οποία έχουν αποκτηθεί με την μέθοδο της παρατήρησης και του υπολογισμού από τον ίδιο τον ελεγκτή είναι πιο αξιόπιστα σε σχέση με αυτά που αποκτούνται από το προσωπικό ή την διοίκηση της υπό ελέγχου μονάδας.

Ακόμη, η αυθεντικότητα είναι πολύ σημαντικό χαρακτηριστικό των τεκμηρίων. Τα εκδιδόμενα παραστατικά θα πρέπει να εμπεριέχουν όλα τα απαραίτητα στοιχεία των συναλλασσομένων μερών που αφορούν, όπως είναι το Α.Φ.Μ., η επωνυμία, και η αρμόδια Δ.Ο.Υ.

Τέλος, ο χρόνος αναφοράς είναι σημαντικός. Κάθε στοιχείο το οποίο είναι πρόσφατο τόσο πιο ισχυρό και αξιόπιστο είναι για χρήση από τον ελεγκτή.

5.6 Φύλλα Εργασίας

Το ελεγκτικό υλικό αφορά το σύνολο των υπολογιστικών εργασιών, των αναλύσεων, των περιλήψεων σημαντικών θεμάτων, την αλληλογραφία, τα αντίγραφα των επιστολών, τα προσωρινά ισοζύγια, τα πρακτικά των συνεδριάσεων του Διοικητικού Συμβουλίου και της Γενικής Συνέλευσης, τα προγράμματα εργασίας, διορθωτικές εγγραφές και άλλα σχετικά στοιχεία.

Στα φύλλα εργασίας αποτυπώνονται πληροφορίες που καλύπτουν την διαδικασία σχεδιασμού του ελέγχου, την φύση, τον χρόνο καθώς και την έκταση που έλαβαν οι ελεγκτικές διαδικασίες.

Οι στόχοι των φύλλων εργασίας είναι:

- Να συνεισφέρουν στον σχεδιασμό και την εκτέλεση του έλεγχου
- Να βοηθήσουν στην επισκόπηση του ελεγκτικού έργου (εξωτερική επιθεώρηση)
- Να καταγράψουν τα ελεγκτικά τεκμήρια που προκύπτουν από τον έλεγχο.

εργασίας για κάθε λογαριασμό που ελέγχει. Έτσι, διασφαλίζεται μια ολοκληρωμένη εικόνα του ελέγχου που έχει διενεργηθεί. Τα φύλλα εργασίας πρέπει να είναι απόρρητα έναντι πάντων και ταξινομούνται σε φακέλους ελέγχου. Μετά την ολοκλήρωσή τους, υπογράφονται από τον ελεγκτή και αναγράφεται τα στοιχεία του ατόμου που επισκόπησε την ελεγκτική εργασία αλλά και η ημερομηνία ολοκλήρωσής τους.

Ο ελεγκτής οφείλει να συντάσσει πλήρη, τεκμηριωμένα επαρκώς και λεπτομερώς φύλλα για κάθε λογαριασμό που ελέγχει. Έτσι, διασφαλίζεται μια ολοκληρωμένη εικόνα του ελέγχου που έχει διενεργηθεί. Τα φύλλα εργασίας πρέπει να είναι απόρρητα έναντι πάντων και ταξινομούνται σε φακέλους ελέγχου. Μετά την ολοκλήρωσή τους, υπογράφονται από τον ελεγκτή και αναγράφεται τα στοιχεία του ατόμου που επισκόπησε την ελεγκτική εργασία αλλά και η ημερομηνία ολοκλήρωσής τους.

Οι περισσότερες εταιρίες έχουν φύλλα εργασίας τα οποία έχουν συγκεκριμένη μορφή και εμφάνιση. Αυτό βοηθάει στην επανεξέτασή τους σε περίπτωση μεταγενέστερου ελέγχου και στην συλλογή απαραίτητων πληροφοριών.

Κάθε φύλλο εργασίας θα πρέπει να περιλαμβάνει τα εξής:

- Επικεφαλίδα, η οποία περιλαμβάνει τον τίτλο της υπό έλεγχο εταιρίας, τον τίτλο αναγνώρισης του περιεχομένου του φύλλου εργασίας, την ημερομηνία και το ονοματεπώνυμο του συντάκτη του φύλλου.
- Ευρετήρια, είτε αλφαβητικά είτε αριθμητικά, με σκοπό την σωστή οργάνωση και την ευκολότερη εύρεσή τους.
- Σύμβολα, τα οποία χρησιμοποιούν ολόκληρη η ελεγκτική ομάδα κατά την διάρκεια του ελέγχου. Τα σύμβολα αυτά δηλώνουν κάποιες συγκεκριμένες ενέργειες. Έτσι, υπάρχει εξοικονόμηση χρόνου και ταχύτερη επισκόπηση του ελεγκτικού έργου.
- Υπογραφές και ημερομηνίες των ατόμων τα οποία ήταν υπεύθυνα για την σύνταξη των φύλλων εργασίας και των ατόμων τα οποία έκαναν την επισκόπηση.

5.7 Εκθέσεις Ελέγχου

Οι εκθέσεις ελέγχου αποτελούν το τελευταίο κομμάτι της διαδικασίας του ελέγχου. Είναι ο συνδετικός κρίκος μεταξύ των ελεγκτών και των χρηστών των χρηματοοικονομικών καταστάσεων. Οι εκθέσεις απευθύνονται στους εντολείς του ελέγχου, οι οποίοι συνήθως είναι οι μέτοχοι της υπό έλεγχο εταιρίας.

Οι εκθέσεις αποτελούνται από διάφορα μέρη (Καζαντζής, 2006). Αρχικά, αποτελείται από τον τίτλο της έκθεσης, ο οποίος συνήθως είναι «Πιστοποιητικό Ελέγχου» και από τον αποδέκτη της έκθεσης. Αμέσως μετά, στην εισαγωγική παράγραφο αναγράφεται το είδος των οικονομικών καταστάσεων που ελέγχθηκαν και η χρονική περίοδος, η δήλωση του ελεγκτή ότι η επιχείρηση έχει την ευθύνη για τις καταστάσεις που εκδίδει και επίσης οριοθετείται η ευθύνη των ελεγκτών.

¹⁰Καζαντζής Χρήστος (2006), Ελεγκτική και Εσωτερικός Έλεγχος, Εκδόσεις Business Plus A.E., Νέο Φάληρο

Το επόμενο μέρος αναφέρεται στην ευθύνη του Ορκωτού Ελεγκτή σχετικά με την διαμόρφωση και την διατύπωση γνώμης επί των οικονομικών καταστάσεων της ελεγχόμενης εταιρίας.

Ως συνέχεια των προηγούμενων, έχουμε μια παράγραφο η οποία ξεκινάει με την φράση «Από τον ανωτέρω έλεγχο προέκυψαν τα εξής...» και περιλαμβάνονται οι τυχόν ουσιώδεις επιφυλάξεις που διαπιστώθηκαν από τον έλεγχο των οικονομικών καταστάσεων. Στην επόμενη παράγραφο, η οποία έχει ιδιαίτερη σημασία, αναγράφεται η γνώμη του ελεγκτή.

Στο τέλος κάθε έκθεσης ελέγχου ανεξάρτητα του αποτελέσματός του, αναφέρεται μια τελευταία παράγραφος που αφορά άλλα νομικά ή άλλου είδους θέματα Τέλος, αναγράφονται λεπτομερώς τα στοιχεία του ορκωτού ελεγκτή που πραγματοποίησε τον έλεγχο. Αυτά είναι η έδρα του ελεγκτή, η ημερομηνία, το ονοματεπώνυμό του, ο αριθμός μητρώου στο Σ.Ο.ΕΛ., η ελεγκτική εταιρία στην οποία ανήκει και ο αριθμός μητρώου Σ.Ο.ΕΛ. Εταιρίας.

5.8 Γνώμες Ελεγκτών

Αφού ολοκληρωθεί η διαδικασία του ελέγχου, ο ελεγκτής είναι σε θέση να εκφράσει την γνώμη του για τις οικονομικές καταστάσεις. Η μορφή της έκθεσης αυτής είναι έντυπη και υποβάλλεται στην Γενική Συνέλευση. Η γνώμη του ελεγκτή μπορεί να πάρει πολλές μορφές ανάλογα με τα ευρήματα του.

- Σύμφωνη Γνώμη

Η σύμφωνη γνώμη εκφράζεται στην περίπτωση που ο ελεγκτής έχει στην διάθεσή του όλα τα τεκμήρια και έχει πειστεί πλήρως πως οι χρηματοοικονομικές καταστάσεις

έχουν καταρτιστεί σύμφωνα με τα λογιστικά πρότυπα και αρχές. Σε αυτήν την περίπτωση επίσης, υπάρχει έλλειψη σφαλμάτων που να επηρεάζουν τις καταστάσεις.

Στην κατηγορία αυτή μπορεί να περιλαμβάνεται και μια παράγραφος με έμφαση, όπου γίνεται αναφορά σε κάποιο θέμα το οποίο όμως δεν έχει σημαντικό αντίκτυπο στις οικονομικές καταστάσεις.

- Γνώμη με επιφύλαξη

Σε αυτήν την περίπτωση υπάρχουν διάφορα στοιχεία τα οποία επηρεάζουν την εικόνα των χρηματοοικονομικών καταστάσεων, όχι όμως σε τόσο μεγάλο βαθμό ώστε να υπάρχει αρνητική γνώμη. Αυτά τα στοιχεία μπορεί να είναι ατομικά σφάλματα ή και συνολικά. Οι επιπτώσεις των σφαλμάτων αυτών είναι μεν σημαντικές αλλά όχι διάχυτες στις οικονομικές καταστάσεις.

- Αδυναμία έκφρασης γνώμης

Εάν ο ελεγκτής δεν είναι σε θέση να έχει στην κατοχή του όλα τα επαρκή και κατάλληλα ελεγκτικά τεκμήρια τότε έχουμε αδυναμία έκφρασης γνώμης. Η έλλειψη αυτή οδηγεί σε διάχυτες επιπτώσεις στις οικονομικές καταστάσεις. Τέτοιες επιπτώσεις δεν περιορίζονται σε συγκεκριμένους λογαριασμούς αλλά εξαπλώνονται σε ένα μεγαλύτερο εύρος των οικονομικών καταστάσεων.

- Αρνητική γνώμη

Η αρνητική γνώμη χρησιμοποιείται στην περίπτωση όπου υπάρχουν πολλαπλά και σημαντικά σφάλματα διάχυτα στις οικονομικές καταστάσεις. Επίσης αρνητική γνώμη εκφράζεται όταν οι οικονομικές καταστάσεις δεν καταρτίζονται σύμφωνα με τα αποδεκτά λογιστικά πρότυπα και αρχές

5.9 Σύνοψη

Στην παρούσα ενότητα προσπαθήσαμε να εξηγήσουμε βήμα-βήμα την διαδικασία του Εξωτερικού ελέγχου. Αναλύσαμε τις προϋποθέσεις και τον σχεδιασμό ενός ελέγχου, την διαδικασία του και εμβαθύνουμε στα ελεγκτικά τεκμήρια, τα φύλλα εργασίας και τις γνώμες των ελεγκτών.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6: ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΚΑΙ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

Η συνεργασία μμεταξύ των δραστηριοτήτων εσωτερικού και εξωτερικού ελέγχου είναι πολύ σημαντική. Οι εξωτερικοί ελεγκτές έχουν τη δυνατότητα να αυξήσουν την αποτελεσματικότητα του ελέγχου των οικονομικών καταστάσεων, ενώ από την άλλη πλευρά οι εσωτερικοί ελεγκτές μπάρουν να αντλήσουν βασικές πληροφορίες για την αξιολόγηση του ελεγκτικού κινδύνου.

Ο εξωτερικός έλεγχος, θεωρείται ένας σημαντικός παράγοντας της εταιρικής διακυβέρνησης όσον αφορά την πρόληψη και τον εντοπισμό της απάτης και των σφαλμάτων στις οικονομικές καταστάσεις. Προκειμένου να ενισχυθεί η συνολική ποιότητα του ελέγχου, η σχέση μεταξύ των εσωτερικών και εξωτερικών ελεγκτών θα πρέπει να βασίζεται στην αμοιβαία υποστήριξη και συνεργασία.

Τα πλεονεκτήματα των δύο πλευρών μπορούν να συνδυαστούν προκειμένου να επιτευχθεί ένας υψηλού επιπέδου έλεγχος. Οι εσωτερικοί ελεγκτές περνούν το μεγαλύτερο μέρος ή το σύνολο του χρόνου τους εργαζόμενοι μέσα στην ίδια εταιρία και ως εκ τούτου, έχουν μια καλύτερη εικόνα της λειτουργίας της. Από την άλλη, οι εξωτερικοί ελεγκτές εργάζονται για πολλούς πελάτες, και είναι εκτεθειμένοι σε μια ευρύτερη ποικιλία χρηματοοικονομικών ζητημάτων. Επομένως, οι εξωτερικοί ελεγκτές μπορούν να λύσουν ζητήματα τα οποία αδυνατούν να εντοπίσουν ή να λύσουν οι εσωτερικοί. Σε κάθε περίπτωση, ο εξωτερικός ελεγκτής οφείλει να κατανοήσει επαρκώς τις δραστηριότητες του εσωτερικού ελέγχου για τον εντοπισμό και την εκτίμηση των κινδύνων ουσιώδους ανακρίβειας των οικονομικών καταστάσεων και για να σχεδιάσει και να εκτελέσει περαιτέρω ελεγκτικές διαδικασίες.

Ο εσωτερικός έλεγχος αποτελεί συμπλήρωμα του εξωτερικού ελέγχου, καθώς σε εταιρίες όπου λειτουργεί υπηρεσία εσωτερικού ελέγχου, ο εξωτερικός έλεγχος εκτιμά με ένα διαφορετικό τρόπο την κανονικότητα, την ειλικρίνεια και την εύλογη εικόνα των αποτελεσμάτων και των οικονομικών καταστάσεων. Επομένως, Επίσης, ο εσωτερικός ελεγκτής μπορεί να έχει σημαντικά οφέλη ως αποτέλεσμα της εξωτερικής δραστηριότητας ελέγχου, προκειμένου να εκφράσει την γνώμη ή να υποστηρίξει τις συστάσεις του.

Η ιδανική κατάσταση είναι όταν οι εσωτερικοί και εξωτερικοί ελεγκτές επικοινωνούν κατά τακτά διαστήματα για να συζητήσουν για τα κοινά συμφέροντα τους, να επωφεληθούν από τις συμπληρωματικές τους ικανότητες, τους τομείς εμπειρογνωμοσύνης, καθώς και τις προοπτικές, να αποκτήσουν κατανόηση του πεδίου των εργασιών και τις μεθόδους του άλλου, να παρέχουν πρόσβαση σε εκθέσεις, προγράμματα και φύλλα εργασίας και να εκτιμήσουν από κοινού τους κινδύνους.

Μέσα σε μια οικονομική μονάδα, το ίδιο το διοικητικό συμβούλιο θα πρέπει να απαιτεί το συντονισμό και τη συνεργασία των εσωτερικών και εξωτερικών ελέγχων, έτσι ώστε να αυξηθεί η οικονομία, η αποδοτικότητα και η αποτελεσματικότητα της συνολικής ελεγκτικής διαδικασίας.

Η ελεγκτική επιστήμη παρουσιάζει αρκετές αλλαγές τα τελευταία χρόνια λόγω των μεταβολών και των εξελίξεων στις αγορές. Η ύπαρξη ενός ισχυρού εσωτερικού ελεγκτή και εσωτερικού συστήματος ελέγχου αποτελεί ισχυρή ένδειξη αξιοπιστίας των λογιστικών πληροφοριών, κάτι το οποίο επιδρά θετικά στον εξωτερικό έλεγχο και την προσπάθεια που θα χρειαστεί να καταβάλλει.

Ο Εσωτερικός και ο Εξωτερικός Έλεγχος αποτελούν μέσα με τα οποία δημιουργείται μια σωστή σχέση μεταξύ επιχείρησης και μετόχων. Σε μια μελλοντική έρευνα, θα ήταν ιδιαίτερα ενδιαφέρον να γίνει σύγκριση μεταξύ διαφόρων συστημάτων εσωτερικού και εξωτερικού ελέγχου και των εκθέσεων ελέγχου που συνέταξαν οι εξωτερικοί ελεγκτές.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- «Διεθνή Ελεγκτικά Πρότυπα και Επαγγελματική Δεοντολογία», (2004), Εκδόσεις Σ.Ο.Ε.Α., Αθήνα
- *Mattingly L., (1964), «Formation and Development of the Institute of Certified Public Accountants in Greece», The Accounting Review*
- *Αληφαντής, Στ. (2010), « Ελεγκτική », Εκδόσεις Πάμισος, Αθήνα*
- *ΕΛΤΕ, (2009), «Εγχειρίδιο Διεθνών Προτύπων Ελέγχου και Πρότυπων Δικλείδων Ποιότητας»*
- *Καζαντζής Χρήστος (2006), Ελεγκτική και Εσωτερικός Έλεγχος, Εκδόσεις Business Plus A.E., Νέο Φάληρο*
- *Νεγκάκης Χρήστος, Ταχυνάκης Παναγιώτης (2013), Σύγχρονα Θέματα Ελεγκτικής και Εσωτερικού Ελέγχου, Εκδόσεις Διπλογραφία, Αθήνα*
- *Παπαδάτου Θ., (2001), «Εσωτερικός και Εξωτερικός Έλεγχος Ανωνύμων Εταιριών», Εκδόσεις Σακκουλά, Θεσσαλονίκη*
- *Φίλος Ι. (2004), «Σύστημα Εσωτερικού Ελέγχου Επιχειρήσεων», IQ Group, Αθήνα*
- *Φλιτούρης Α., (2007), «Εσωτερικός και Εξωτερικός Έλεγχος», Θεσσαλονίκη*
- *Mattingly L., (1964), «Formation and Development of the Institute of Certified Public Accountants in Greece», The Accounting Review*
- *Dan M., Guy C., Wayne Alderman, Alan J. Winters, (1996) “Auditing”, 4th Edition*
- *Alexander Hamilton Institute, (2005), “Bussiness Plan”*
- *William M. Jr.,S. Glover, Pawitt D.,(2016), “Auditing and Assurance services:a systematic approach”*
- *Braiotta L Jr., RT Gazzaway, Colson R., Ramamoorti S.,(2010), “The audit committee handbook”*
- *Ekwueme Chiemerie Promise,(2018), «Role of internal audit in organisational performance»(a study of diamond bank plc enugu*
- *Paul Eric Byrnes CMA ,Abdullah Al-Awadhi PhD ,Benita Gullvist DSc , Helen Brown-Liburd PhD CPA , Ryan Teeter PhD , J. Donald Warren Jr. , PhD*

,Miklos Vasarhelyi PhD ,(2018) «Evolution of Auditing: From the Traditional Approach to the Future Audit», Emerald Publishing Ltd

- «Big Data and analytics in the modern audit engagement: Research needs», 2017, Deniz A.Appelbaum, AlexKogan, Miklos A.Vasarhelyib, American Accounting Association
- www.soel.gr – *Σώμα Ορκωτών Ελεγκτών Λογιστών*
- www.hiia.gr – *Ινστιτούτο Εσωτερικών Ελεγκτών*
- www.ifrs.org – *Οργανισμός Διεθνών Προτύπων Χρηματοοικονομικής Αναφοράς*
- <http://www.drogalas.gr/internal-audit> - *Προσωπική Ιστοσελίδα*

